

Μεθοδολογικό πλαίσιο και πρόγραμμα σπουδών — Αποτέλεσμα έργου 1

Αποτελέσματα του Προγράμματος R1-T1

Εργασία 1 — Ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στόχων κατάρτισης του
Initiation και πλαίσιο

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

[1]

Co-funded by
the European Union

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων	2
Βιβλιογραφική Έρευνα	3
Έρευνα σχετικά με τα εθνικά πλαίσια.....	7
Έρευνα πεδίου	24
Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της Ομάδας Εστίασης.....	24
Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων	35
Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών	45
Συμπεράσματα	52

Βιβλιογραφική Έρευνα

Έρευνα σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο όσον αφορά την κατάρτιση και τα προγράμματα σπουδών των Λυκείων στον τομέα του περιβάλλοντος, της κλιματικής αλλαγής, της βιωσιμότητας, της κοινωνικής καινοτομίας (SI) και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (SE).

Γενική Επισκόπηση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου

Η κοινωνική καινοτομία ορίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως το σύνολο των νέων ιδεών που ανταποκρίνονται στις κοινωνικές απαιτήσεις, οικοδομούν κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και σχηματίζουν νέες συνεργασίες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, n.d.-b). Η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι η δραστηριότητα που συνδυάζει τις επιχειρηματικές προσπάθειες και τον κοινωνικό σκοπό, με πρωταρχικό στόχο να έχει κοινωνικό αντίκτυπο και όχι να μεγιστοποιεί το κέρδος για τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους της επιχείρησης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, n.d.-a). Με τη συνεχή εισαγωγή και υλοποίηση νέων ιδεών για την κάλυψη συγκεκριμένων κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών, η κοινωνική καινοτομία(SI) και η κοινωνική επιχειρηματικότητα (SE) προωθούν μια ζωντανή και πιο βιώσιμη κοινωνία και οικονομία. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να θεωρηθεί η SIE ως σημαντικό πλεονέκτημα που έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εποχής μας: η υπερθέρμανση του πλανήτη.

Ωστόσο, μια κοινωνικά υπεύθυνη οικονομία της αγοράς χρειάζεται πολίτες με αυτοπεποίθηση και υπευθυνότητα, με επιχειρηματικές ικανότητες και καινοτόμο πνεύμα για να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση του δικού τους μέλλοντος και του μέλλοντος της κοινωνίας στην οποία ζουν (Lindner, 2020). Αν ορισμένες από αυτές τις δεξιότητες είναι αναμφίβολα έμφυτες, πρέπει ωστόσο να καλλιεργηθούν και να τελειοποιηθούν μέσω της μάθησης και της εμπειρίας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι ικανότητες κοινωνικής επιχειρηματικότητας να ενσωματώνονται στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Πράγματι, οι κοινωνικοί επιχειρηματίες του αύριο είναι σήμερα στο σχολείο και η φύση των ικανοτήτων σκέψης τους καθώς και η δέσμευσή τους να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες για την κάλυψη κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών διαμορφώνεται από την τρέχουσα μάθησή τους. Έτσι, μια αλλαγή στην εκπαιδευτική προσέγγιση είναι απαραίτητη για να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων, και να ενταχθεί στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης, μέσω της εκπαίδευσης, και όχι κατά την έναρξη της επαγγελματικής ζωής — όπως συμβαίνει συνήθως σήμερα. Το παρόν έγγραφο καθορίζει την πορεία του τρέχοντος ευρωπαϊκού πλαισίου όσον αφορά κατάρτιση και τα προγράμματα σπουδών που υπάρχουν για την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα, καθώς και τις πρωτοβουλίες για το περιβάλλον και την

κλιματική αλλαγή που σχετίζονται με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο [Novel Educational Model Enabling Social Innovation Skills Development \(NEMESIS\)](#) επέτρεψε τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού μοντέλου καθώς και πρακτικών εργαλείων για να αναπτύξουν τις δεξιότητες κοινωνικής καινοτομίας των μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019). Το μοντέλο NEMESIS σκοπεύει να ενισχύσει τους μαθητές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με τις ικανότητες να γίνουν δημιουργικοί κοινωνικοί στοχαστές, να αναπτύξουν την επιχειρηματική τους νοοτροπία, δίνοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να δημιουργήσουν τα καινοτόμα εργαλεία και προγράμματα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων. Στοχεύει τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές, καθώς στόχος του είναι να βελτιώσει τη διδασκαλία και τη μάθηση των βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την δημιουργία αλλαγών. Καθορίστηκε και αναπτύχθηκε ένα πλαίσιο δεκατριών ικανοτήτων υψίστης σημασίας για την κοινωνική καινοτομία. Οι ικανότητες αυτές χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: εντοπισμός ευκαιριών για τη δημιουργία κοινωνικής αξίας· οικοδόμηση συνεργασιών και διαμόρφωση σχέσεων για τον μετασχηματισμό και ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται συνδυάζει ένα σύνολο διαφορετικών καινοτόμων μοντέλων μάθησης, συμμετοχικών σχέσεων και διαδικασιών και ανοικτών τεχνολογιών, προκειμένου να διευκολυνθεί η εκπαιδευτική πρόσβαση περισσότερων.

Μια άλλη πρωτοβουλία που συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και απευθύνεται σε μαθητές λυκείου και τους καθηγητές τους, αλλά επικεντρώνεται κυρίως στην επιχειρηματική εκπαίδευση, είναι η [Youth Start Entrepreneurial challenges](#) έχει αναπτυχθεί για να χρησιμοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς στις τάξεις τους και προσφέρει μια ευρεία ποικιλία προκλήσεων-προβλημάτων που προωθούν την ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων σε τομείς όπως η γνωστική και προσωπική ανάπτυξη, η οικονομική εκπαίδευση και το ηθικό και κοινωνικό πλαίσιο (Lindner, 2018). Οι προκλήσεις – προβλήματα χωρίζονται στους τρεις θεματικούς τομείς που απαρτίζουν το μοντέλο TRIO για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα: επιχειρηματική αγωγή και κουλτούρα. Διδακτικό υλικό για αυτή την προσανατολισμένη στις ικανότητες εκπαίδευση είναι διαθέσιμο για άμεση λήψη από τους εκπαιδευτικούς για να τους υποστηρίξει κατά την προετοιμασία μιας επιχειρηματικής πρόκλησης. Συνολικά, αντιμετωπίζοντας αυτές τις προκλήσεις, τα παιδιά και οι έφηβοι μαθαίνουν από νωρίς ότι μπορούν να βρουν τις δικές τους ιδέες και να λύσουν μόνοι τους τα προβλήματα της κοινότητας.

Επιπλέον, αναπτύχθηκε το πλαίσιο «Youth Start framework» — ένα πλαίσιο αναφοράς για τις ικανότητες επιχειρηματικότητας — προκειμένου να παρασχεθεί μια δομημένη εποπτεία της μάθησης. Περιλαμβάνει τρεις βασικές κατηγορίες: ανάπτυξη ιδεών, εφαρμογή ιδεών, σκέψη σχετικά με τη βιωσιμότητα. Χρησιμοποιήθηκε ως σημείο αναφοράς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού [EntreComp](#), το οποίο θέτει έναν κοινό ορισμό της

επιχειρηματικότητας ως ικανότητας και αποσκοπεί όχι μόνο στον καθορισμό προτύπων για όλους τους ενδιαφερόμενους, αλλά και στη δημιουργία μιας πύλης μεταξύ της εκπαίδευσης και του χώρου εργασίας (Bacigalupo et al, 2016). Το EntreComp έχει γίνει το σημείο αναφοράς για όλες τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας των πολιτών της ΕΕ.

Τα ευρήματά μας αναδεικνύουν τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες της ΕΕ που αποσκοπούν στην προώθηση του πνεύματος και των δεξιοτήτων της επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας στα προγράμματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εντός των κρατών μελών, οι οποίες όμως δεν επαρκούν. Πράγματι, τα στοιχεία που συλλέχθηκαν τον Μάρτιο του 2021 για το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Δραστηριότητες μάθησης στην επιχειρηματικότητα και στην επιχειρηματικότητα των γυναικών» (2018-2021) τονίζουν ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα κράτη μέλη της ΕΕ δεν διαθέτουν ικανότητες ΣΙΕ λόγω ανεπαρκούς διαθεσιμότητας —αν όχι απουσίας— συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στην επιχειρηματική εκπαίδευση (Lilischskis κ.ά., 2021). Επιπλέον, επισημαίνεται η σημαντική έλλειψη πανευρωπαϊκών δεδομένων σχετικά με τις χρήσιμες μεθόδους και πολιτικές που απαιτούνται για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην ΕΕ και τονίζει την ανάγκη για έρευνα που θα επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης χωρίς στόχο το κέρδος στην επιχειρηματικότητα.

Επιπλέον, το τελευταίο αποτέλεσμα του προαναφερθέντος έργου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Οδηγός [για την προώθηση της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα \(πέντε βασικές δράσεις για μια ψηφιακή, πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη\)](#) — παρέχει επιπλέον προτάσεις πολιτικής στους φορείς λήψης αποφάσεων σε κυβερνήσεις και σχολεία σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Δίνει έμφαση στον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα μπορεί να απελευθερώσει το δυναμικό των Ευρωπαίων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, προκειμένου να οικοδομηθεί μια πιο ανθεκτική κοινωνία (Lilischskis et al, 2021).

Επιπλέον, επισημαίνει την αναγκαία στροφή του παραδείγματος από μια οικονομία με κίνητρο το κέρδος σε μια οικονομία που επικεντρώνεται στην επίλυση κοινωνικών ζητημάτων, ενθαρρύνοντας έτσι τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να προωθήσουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Παρ' όλα αυτά, μέχρι στιγμής δεν υπάρχει καμία υφιστάμενη περιφερειακή πρωτοβουλία που να αποσκοπεί ειδικά στη στήριξη της εφαρμογής της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, με έμφαση στην κλιματική αλλαγή και τα περιβαλλοντικά ζητήματα στα προγράμματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Τέλος, όσον αφορά την κλιματική εκπαίδευση, η πλατφόρμα [eTwinning](#), η οποία προσφέρει έναν διαδικτυακό χώρο για το προσωπικό να επικοινωνεί, να συνεργάζεται και να αναπτύσσει

κοινά έργα, αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς Λυκείων σε ολόκληρη την ΕΕ. Πράγματι, οι Scimesca κ.ά. αποδεικνύουν πόσο πρακτικό είναι το εργαλείο αυτό όχι μόνο να παρέχει στους μαθητές καλύτερη κατανόηση της κλιματικής αλλαγής, αλλά και να τους εισάγει σε βασικές δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Μέσα από συγκεκριμένες ευκαιρίες διερεύνησης, ανάπτυξης και δράσης, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί καλούνται να κατανοήσουν και να συμμετάσχουν στη δράση για το κλίμα, ενώ έρχονται σε συνεργασία με μαθητές και σχολεία που βρίσκονται σε πολλά διαφορετικά πλαίσια, καθώς τα έργα που διεξάγονται περιλαμβάνουν πάντα συμπράξεις σχολείων από διαφορετικές χώρες. Διάφορες πρωτοβουλίες σε επίπεδο γυμνασίου που αναπτύχθηκαν μέσω της πλατφόρμας eTwinning μπορούν να βρεθούν στις [αίθουσες διδασκαλίας σε δράση: Διδασκαλία της κλιματικής αλλαγής με](#) οδηγό eTwinning (σ. 33-37). Αν και δεν γίνεται σαφές, η πλατφόρμα eTwinning, επιτρέποντας τη συνεργασία σε έργα που αποσκοπούν στην εξεύρεση λύσεων σε κοινοτικά ζητήματα, αποδεικνύεται μια μοναδική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που επιτρέπει στους μαθητές Λυκείων να αναπτύξουν κοινωνικές επιχειρηματικές και καινοτόμες δεξιότητες, προσπαθώντας παράλληλα να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικά ζητήματα.

Συνολικά, φαίνεται να υπάρχουν υφιστάμενες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες σχετικά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα, την κοινωνική καινοτομία και την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Ωστόσο, δεν φαίνεται να υπάρχουν υφιστάμενες πολιτικές για την προώθηση ενός συνδυασμού των τριών παραπάνω στα προγράμματα σπουδών του Λυκείου. Οι μόνες πρωτοβουλίες που συνδυάζουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των δεξιοτήτων καινοτομίας, είναι τα έργα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, τα οποία πραγματοποιήθηκαν μέσω της χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ πλατφόρμας eTwinning.

ΠΗΓΕΣ: Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van Den Brande, L. (2016, 6 Ιουνίου). *ToEntreComp: Το Πλαίσιο Επιχειρηματικών Ικανοτήτων*. Αποθετήριο Εκδόσεων του ΚΚΕρ. <https://doi.org/10.2791/160811>

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (n.d.-a). *Κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς*. Ανακτήθηκε τον Απρίλιο 8 2022, από [πρότυπο:Κατηγορία](#)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (n.d.-b). *Κοινωνική καινοτομία*. Ανακτήθηκε στις 8 Απριλίου 2022, από το https://ec.europa.eu/growth/industry/strategy/innovation/social_fr

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019, 30 Νοεμβρίου). *Νέο Εκπαιδευτικό Μοντέλο για την Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Κοινωνικής Καινοτομίας | Έργο NEMESIS | Ενημερωτικό Δελτίο | H2020 | CORDIS | Ευρωπαϊκή Επιτροπή*. <https://cordis.europa.eu/project/id/770348>

Lilischkis, S., Tømmerbakke, J., Melleri, M., Volkmann, C., & Grünhagen, M. (2021). *Οδηγός για την προώθηση της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα: Πέντε βασικές δράσεις για*

μια ψηφιακή, πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη. Γραφείο Εκδόσεων.
<https://data.europa.eu/doi/10.2826/990680>

Lindner, J. (2018). Επιχειρηματικότητα Εκπαίδευση για ένα βιώσιμο μέλλον. *Συζήτηση και Επικοινωνία για τη Βιώσιμη Εκπαίδευση*, 9(1), 115-127 [πρότυπο:Κατηγορία](#)

Lindner, J. (2020). *Επιχειρηματικότητα Εκπαίδευση από τη Νεολαία Start-Entrepreneurial Challenge-Based Learning* (σ. 866–875). https://doi.org/10.1007/978-3-030-11932-4_80

Scimeca, S., Pateraki, I., & Licht, A. H. (2020), *Αίθουσες διδασκαλίας σε δράση: Διδασκαλία της κλιματικής αλλαγής με το eTwinning*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
<https://data.europa.eu/doi/10.2797/608452>

Έρευνα σχετικά με τα εθνικά πλαίσια

Έρευνα σε εθνικό επίπεδο σχετικά με την κατάρτιση και τα προγράμματα σπουδών των Γυμνασίου στον τομέα του περιβάλλοντος, της κλιματικής αλλαγής, της βιωσιμότητας, κοινωνική καινοτομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Κύπρος

Στην Κύπρο, η περιβαλλοντική εκπαίδευση κατέχει μια βασική θέση στα προγράμματα σπουδών καθ' όλη τη διάρκεια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μαθητές εισάγονται στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, η οποία αποτελεί ξεχωριστό διδακτικό αντικείμενο με προσέγγιση της ενεργού μάθησης και επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν συγκεκριμένες δεξιότητες όπως η κριτική σκέψη, η ανάλυση και η σύνθεση των πληροφοριών και οι δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Όλες αυτές οι δεξιότητες έχουν μεγάλη σημασία στους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Το αντικείμενο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μελετάται επίσης, ως αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών στη Φυσική και τη Βιολογία. Τα θέματα της Κοινωνικής Καινοτομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας ωστόσο δεν κατέχουν τόσο σημαντική θέση, όπως η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Πράγματι, εισάγονται και συζητούνται μόνο εν συντομία ως μέρος του προγράμματος σπουδών της Αγγλικής Γλώσσας. Παρ' όλα αυτά, οι μαθητές εισάγονται και διδάσκονται σχετικά με τις έννοιες της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, κυρίως μέσω συζητήσεων και πρακτικών, αλλά χωρίς κοινωνικό στόχο.

Ελλάδα

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, η περιβαλλοντική εκπαίδευση κατέχει σημαντική θέση στα προγράμματα σπουδών. Αν ως θέμα της διδάσκεται μόνο εκτός διδακτικού ωραρίου, η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι παρούσα στα υποχρεωτικά

προγράμματα σπουδών, όχι ως ξεχωριστό μάθημα καθαυτό, αλλά είναι πυρήνας ορισμένων κεφαλαίων σε μαθήματα όπως η Γεωλογία, η Βιολογία, η Χημεία και η Γεωγραφία. Επιπλέον, οι διδασκαλίες για περιβαλλοντικά θέματα εισάγονται και σε άλλα μαθήματα όπως η Νεοελληνική Γλώσσα, η Κοινωνική και Πολιτική αγωγή και η Οικιακή Οικονομία. Τα θέματα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Καινοτομίας δεν διδάσκονται ως θέμα ούτε εντάσσονται σε ένα ήδη υπάρχον μάθημα Λυκείου. Ωστόσο, πραγματοποιούνται μη υποχρεωτικές δραστηριότητες όπως οι μαθητικοί διαγωνισμοί για την εξοικείωση των μαθητών με τέτοιες έννοιες και την ενίσχυση της κατανόησης της κοινωνικής διάστασης της επιχειρηματικότητας και των ικανοτήτων των μαθητών να προωθήσουν την κοινωνική αλλαγή στην κοινότητα μέσω της επιχειρηματικότητας.

Ιταλία.

Το ιταλικό εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν έχει ακόμη ενσωματώσει μια πλήρη «σχολική» στρατηγική που αποσκοπεί στην προώθηση της μάθησης και της ανάπτυξης των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για να επιτύχουν στην επιχειρηματικότητα και, ως εκ τούτου, κατ' επέκταση, Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και Κοινωνική Καινοτομία. Η μόνη εξήγηση είναι η διδασκαλία σχετικά με την κλιματική αλλαγή και τα συναφή μαθήματα στο σχολείο, ενσωματωμένα στις ώρες εκπαίδευσης των μαθητών (33 σε ολόκληρο το έτος). Ωστόσο, χάρη στον νόμο 107 του 2015 «La Buona Scuola», οι πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα αναπτύσσονται στο ιταλικό σύστημα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι πρωτοβουλίες αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός των κύριων προγραμμάτων σπουδών και λαμβάνουν τη μορφή σχεδίων επαγγελματικής ανάπτυξης, τα οποία επιτρέπουν στους μαθητές να εδραιώσουν τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στο σχολείο μέσω της πρακτικής εμπειρίας. Πράγματι, οι Ιταλοί μαθητές Λυκείου υποχρεούνται να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα «Εναλλακτική Σχολική Εργασία» για τα τελευταία τρία χρόνια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτή η πρακτική εργασιακή εμπειρία τους επιτρέπει να συνεργαστούν με μια εταιρεία ή δημόσια διοίκηση και να ασχοληθούν με θέματα όπως η εκπαίδευση, η ενεργός συμμετοχή στα κοινά, η καινοτομία, η προστασία του περιβάλλοντος, η κοινωνική επιχειρηματικότητα κ.λπ. Με τη συμμετοχή τους σε αυτές τις εργασιακές εμπειρίες, οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες και πρακτικές γνώσεις που τροφοδοτούν θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την ικανότητά τους να προωθούν θετικές αλλαγές στην κοινότητα.

Εσθονία

Στο εθνικό πρόγραμμα σπουδών της Εσθονίας αναφέρεται ότι το έργο του σχολείου είναι να υποστηρίξει την ανάπτυξη των ικανοτήτων στο πεδίο. Μία από τις ικανότητες είναι η

φυσική ικανότητα — η ικανότητα να προσανατολίζεται κανείς στα φαινόμενα της ζωντανής και μη ζωντανής φύσης, η επιστημονική γνώση και οι τρόποι σκέψης. μια φιλική προς τη φύση στάση απέναντι στη ζωή. Οι φυσικές επιστήμες, η γεωγραφία, η βιολογία, η χημεία, η φυσική, το οριζόντιο αντικείμενο «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» είναι σημαντικά μαθήματα για την ανάπτυξη της ικανότητας αυτής. Το οριζόντιο μάθημα του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης τονίζεται επίσης στο πλαίσιο της ανάπτυξης των κοινωνικών και τεχνολογικών ικανοτήτων.

Έχει δημιουργηθεί μια ιστοσελίδα, περιβαλλοντική εκπαίδευση, όπου προσφέρονται διάφορα υλικά μελέτης και προγράμματα σπουδών. Ένα πρόγραμμα, για παράδειγμα, για την κλιματική αλλαγή, η οποία εξετάζει γιατί η μέση θερμοκρασία στη Γη αυξάνεται συνεχώς και πώς επηρεάζει τη ζωή στη Γη. Αντί για συζητήσεις και πειράματα πραγματοποιούνται μαθήματα σε ομάδες, για να επιτυγχάνεται πρακτικά το μέγιστο όφελος στον μαθητή. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, ο μαθητής κατανοεί την πολυπλοκότητα των διαδικασιών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και τη σύνδεση με τις ανθρώπινες δραστηριότητες, κατανοεί το φαινόμενο του θερμοκηπίου, γνωρίζει πώς σχηματίζονται τα σύννεφα και τι ρόλο παίζουν στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Επιπλέον, το θέμα της κλιματικής αλλαγής θίγεται στα μαθήματα γεωγραφίας.

Η Εσθονία έχει ένα πρόγραμμα σπουδών επιχειρηματικότητας και σταδιοδρομίας (Edu ja Tegu), το οποίο προσφέρει προγράμματα σπουδών που ενσωματώνουν την επιχειρηματική εκπαίδευση και την ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων, εκπαιδευτικό υλικό για τη γενική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους εκπαιδευτικούς και τους φοιτητές.

Το πρόγραμμα έχει δημιουργήσει ένα μοντέλο επιχειρηματικής ικανότητας που χωρίζεται σε τέσσερις τομείς, οι οποίοι με τη σειρά τους χωρίζονται σε τρεις έως τέσσερις υπο-περιοχές που θα πρέπει να αναπτυχθούν οι φοιτητές. Ένας από τους σημαντικότερους τομείς είναι: η σκέψη για δημιουργία αξίας και εύρεση λύσεων, η οποία συμπεριλαμβάνει επίσης τη δεοντολογία και τη βιωσιμότητα.

Έτσι, ο μαθητής κατανοεί ότι η αρχή της βιωσιμότητας είναι υψίστης σημασίας για την οικονομία και την επιχειρηματικότητα και πως να λειτουργεί με βιώσιμο τρόπο. Ο μαθητής είναι σε θέση να καθορίσει τι είναι η βιωσιμότητα και να ακολουθήσει αυτές τις αρχές στη συμπεριφορά του. Έχει γίνει έρευνα για το πώς η μάθηση, σύμφωνα με το δεδομένο πρόγραμμα σπουδών έχει επηρεάσει τους μαθητές και έχει επισημανθεί ότι η επιθυμία να συμμετάσχουν σε προγράμματα επιχειρηματικότητας έχει κάνει τους μαθητές να σκεφτούν περισσότερο τη βιωσιμότητα.

Το εθνικό πρόγραμμα σπουδών της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνει το μάθημα επιλογής «Οικονομική και Επιχειρηματικότητα». Στο πλαίσιο του εκλεκτικού θέματος, ένα από τα θέματα είναι η επιχειρηματική δεοντολογία, το αντικείμενο αυτού του θέματος περιλαμβάνει επίσης την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Στο πλαίσιο του μαθήματος «Εκπαίδευση Επιχειρηματικότητας» της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υπάρχει ένα θέμα όπως η έναρξη μιας επιχείρησης, η οποία επίσης αγγίζει την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Δεν βρέθηκαν πληροφορίες σχετικά με την κοινωνική καινοτομία στα προγράμματα σπουδών του γυμνασίου, τα θέματα της κοινωνικής καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας εισάγονται κυρίως στα προγράμματα σπουδών μόνο στο πανεπιστήμιο

Νέες εξελίξεις και τάσεις στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και την Κατάρτιση Κοινωνικής Καινοτομίας στα Γυμνάσια.

Κύπρος

Στην Κύπρο, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στον εντοπισμό συστημικών ζητημάτων καθώς και στην ανάπτυξη και εκτέλεση καινοτόμων και μακροπρόθεσμων λύσεων σε σύνθετα κοινωνικά ζητήματα έχουν διαδραματίσει πρωτοφανή ρόλο στην ανταλλαγή γνώσεων και έχουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της κατάρτισης SI και SE στα γυμνάσια. Πράγματι, αυτές οι ΜΚΟ, σε συνεργασία με επαγγελματίες που επικεντρώθηκαν στην ανάπτυξη λύσεων για συστημικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές ανταλλαγές, προσφέρουν κατάρτιση και σεμινάρια για την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, το κυπριακό Υπουργείο Παιδείας έχει επίσης διαδραματίσει ρόλο στη διοργάνωση εργαστηρίων SIE για εκπαιδευτικούς και ακαδημαϊκούς σε όλη τη χώρα.

Ελλάδα

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν αναγνωρίζει ακόμη τη σημασία της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας, υποβιβάζοντας έτσι τη σχετική δραστηριότητα σε μια εθελοντική εμπειρία τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές. Ωστόσο, η αυξανόμενη αναγνώριση του Virtual Enterprise και Social Innovation Relay, δύο διαγωνισμών που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική καινοτομία, δίνει την ελπίδα ότι οι δύο έννοιες θα αποκτήσουν όλο και μεγαλύτερη δυναμική στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Ιταλία

Το ιταλικό σύστημα γυμνασίου, σύμφωνα με το «Σχέδιο δράσης για την επιχειρηματικότητα 2020» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, άρχισε να καθορίζει σχέδια που αποσκοπούν στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων στους μαθητές, ιδίως μέσω της

κατάρτισης των εκπαιδευτικών, καθώς διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στη μελλοντική εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα. Έτσι, οι διαδρομές κατάρτισης έχουν δομηθεί με σκοπό να αναδείξουν την κρίσιμη σημασία της συνεργασίας εντός της κοινότητας, εστιάζοντας στην πρόσβαση στην ψηφιοποίηση, την καινοτομία και την οικονομική εμπειρογνωμοσύνη. Στόχος είναι η μετάδοση δεξιοτήτων που οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν για τη δημιουργία νέων κερδοσκοπικών και μη κερδοσκοπικών συνεργασιών ή καινοτόμων επιχειρήσεων με υψηλό κοινωνικό αντίκτυπο, αυξάνοντας παράλληλα την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις πολιτικές για τη νεολαία και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

Εσθονία

Δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες.

Καλή πρακτική 1 — Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

ΤΙΤΛΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ στα ΣΧΟΛΕΙΑ
Χώρα, πλαίσιο και στόχος	Στο Ηνωμένο Βασίλειο , το Βρετανικό Συμβούλιο σε συνεργασία με την Ακαδημία Κοινωνικών Επιχειρήσεων (SEA) έχει αναπτύξει ένα πακέτο πόρων για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών για την υλοποίηση δραστηριοτήτων σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις για μαθητές ηλικίας 7 έως 14 ετών.
Ανάγκες που αντιμετωπίζονται	<ul style="list-style-type: none">• Ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τον τρόπο προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στα σχολεία.• Αύξηση των γνώσεων των μαθητών σχετικά με την κοινωνική επιχείρηση και την επιχειρηματικότητα.• Παρακίνηση των μαθητών να γίνουν παράγοντες αλλαγής

<p>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</p>	<p>Το πακέτο περιέχει εύκολο στη χρήση διδακτικό υλικό (έξι μαθήματα) για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τον τρόπο διδασκαλίας των κοινωνικών επιχειρήσεων. Τα σχολεία που έχουν εγγραφεί για να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εμπλέκουν τους μαθητές σε ομαδικές εργασίες με στόχο την ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου για τη δική τους κοινωνική επιχείρηση. Στη συνέχεια, το πιο καλό σχέδιο γίνεται μια πραγματική κοινωνική επιχείρηση μέσα στο σχολείο.</p>
<p>Η πρόκληση και Καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τα σχολικά προγράμματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας ενισχύουν τα κίνητρα και τον ενθουσιασμό μεταξύ των μαθητών. • Οι μαθητές αποκτούν δεξιότητες ηγεσίας και επικοινωνίας και αναπτύσσουν κριτική σκέψη. • Τα σχολεία είναι ανοιχτά στην κοινότητα και ενισχύουν την κοινωνική στάση των μαθητών.
<p>ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ και αναφορές (καλής πρακτικής και τυχόν αποτελέσματα)</p>	<p>https://www.britishcouncil.org/society/social-enterprise/news-events/news-social-enterprise-resource-pack-schools</p>
<p>Καλή πρακτική 2- Κοινωνική καινοτομία</p>	
<p>ΤΙΤΛΟΣ</p>	<p>«Σύνδεση των τάξεων μέσω της παγκόσμιας μάθησης»</p>
<p>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</p>	<p>Στη Σκωτία, σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σχολικές συνεργασίες και επισκέψεις σε σχολεία σε μια παγκόσμια ταυτότητα. Αύξηση της ευαισθητοποίησης των νέων σε θέματα παγκόσμιου ενδιαφέροντος μέσω της υποστήριξης της συνεργασίας με τους συνομηλίκους τους από άλλες χώρες.</p>
<p>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνδεση του τοπικού με τον παγκόσμιο, προετοιμάζοντας έτσι τους νέους να ζήσουν σε έναν διασυνδεδεμένο κόσμο. • Ενθάρρυνση των νέων να σκεφτούν κριτικά, να κατανοήσουν την ισότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την διασυνδεσιμότητα.

<p>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</p>	<p>Συνεργασία μεταξύ του Βρετανικού Συμβουλίου (BC) και της Σύμπραξης Σκωτίας-Μαλάουι (SMP), η οποία «συνδέει τις αίθουσες διδασκαλίας μέσω μιας προσέγγισης παγκόσμιας μάθησης».</p> <p>Το Βρετανικό Συμβούλιο παρέχει ευκαιρίες για επισκέψεις και πόρους σε εκπαιδευτικούς (π.χ. σχέδια μαθημάτων, υλικό, έγγραφα καθοδήγησης).</p> <p>Τα σχολεία της Βρετανίας συνδέονται με σχολεία στο Μαλάουι μέσω μιας συμφωνίας εταιρικής σχέσης.</p> <p>Οι εκπαιδευτικοί ενσωματώνουν διεθνείς διαθεματικές δραστηριότητες με συγκεκριμένη δράση.</p> <p>Οι μαθητές συμμετέχουν σε κοινές δραστηριότητες μάθησης σε παγκόσμια θέματα, εξερευνώντας την παγκόσμια Αλληλεξάρτηση, τις ταυτότητές τους, διερευνώντας τις αντιλήψεις: αναπτύσσοντας του γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας: την κριτική σκέψη για τη φτώχεια και τα δικαιώματα του ανθρώπου.</p>
<p>Η πρόκληση και καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</p>	<p>Διπλός στόχος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμπλουτισμός της εκπαίδευσης και πόροι στα σχολεία, • οι μαθητές έρχονται σε επαφή με άλλους πολιτισμούς <p>Η δράση βασίζεται σε κοινές δραστηριότητες σπουδών, έτσι οι μαθητές τοποθετούνται στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων συνεργασίας και μάθησης.</p>
<p>Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)</p>	<p>Ιστοσελίδα της κυβέρνησης της Σκωτίας, Σκωτζέζικα σχολεία και οι σύνδεσμοι τους με αναπτυσσόμενες χώρες: μελέτη</p> <p>https://www.gov.scot/publications/school-partnership-school-visits-global-citizenship-context-scottish-secondary-schools-links-developing-countries/</p>

Καλή πρακτική 3 -Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

<p>ΤΙΤΛΟΣ</p>	<p>Start-up — Ανακύκλωση χαρτιού Φοιτητών (μέσω του έργου Junior Achievement)</p>
----------------------	---

<i>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</i>	Κύπρος , Λευκωσία. Η ανακύκλωση. Μαθητές και γονείς.
<i>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</i>	Έλλειψη υλικών και κακών συνθηκών παιχνιδιού για τα μη προνομιούχα παιδιά.
<i>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</i>	Οι μαθητές δημιούργησαν μια νεοσύστατη επιχείρηση η οποία παίρνει χρησιμοποιημένο χαρτί από το σχολείο. Μουλιάζουν το χαρτί σε νερό, δημιουργούν ανακυκλωμένο χαρτί και στη συνέχεια από το ανακυκλώσιμο χαρτί σημειωματάρια.
<i>Η πρόκληση και καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</i>	Οι μαθητές αναλαμβάνουν το ρόλο τους στη σχολική κοινότητα, κατανοώντας την ανάγκη να μειωθεί η χρήση χαρτιού και καταλήγοντας σε μια ιδέα στην οποία είναι υπεύθυνοι για όλη τη διαδικασία. Είναι καινοτόμο, δεδομένου ότι οι μαθητές καταφέρνουν να παίρνουν καθημερινά απορρίμματα χαρτιού και να το ανακυκλώνουν για να εξυπηρετήσουν έναν άλλο σκοπό στην κοινότητα.
Καλή πρακτική 4 - Κοινωνική Καινοτομία	
ΤΙΤΛΟΣ	Γυμνάσιο -Λύκειο — πρόγραμμα μεσημεριανού κουτιού
<i>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</i>	Κύπρος , Λευκωσία. Η ανακύκλωση. Μαθητές του Γυμνασίου & Λυκείου (TJSS).
<i>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</i>	Μείωση των αποβλήτων που προκαλούνται από τα κουτιά μεσημεριανού γεύματος.
<i>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</i>	Το σχολείο παρέχει στους μαθητές ανακυκλωμένα κουτιά γεύματος, ενώ παράλληλα παίρνει πίσω τα χρησιμοποιημένα κουτιά γεύματος για ανακύκλωση.
<i>Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</i>	Η άμεση επαφή με τους μαθητές για το μεσημεριανό τους κουτί τους εκπαιδεύει στην ανακύκλωση στην καθημερινή ζωή. Επίσης, η ευκαιρία για αυτούς να έχουν ένα νέο ανακυκλωμένο κουτί γεύματος κάθε μέρα τους κάνει να κατανοήσουν τι είναι η ανακύκλωση ως γεγονός και ως διαδικασία.

<p><i>Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)</i></p>	<p>Μη διαθέσιμο</p>
<p>Καλή πρακτική 5 -Κοινωνική Καινοτομία</p>	
<p>ΤΙΤΛΟΣ</p>	<p>Impact Mountain Schools— GrandUp!</p>
<p>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</p>	<p>Ιταλία, Κούνεο. Λύκεια στην επαρχία Κούνεο. Μαθητές και καθηγητές 12ης και 13ης τάξης.</p>
<p>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κάνουν τους μαθητές συνειδητοποιημένους και έτοιμους για τις σύγχρονες προκλήσεις στο εκπαιδευτικό πλαίσιο για να αναπτύξουν ιδέες και λύσεις με θετικό κοινωνικό αντίκτυπο. • Ανάπτυξη γνώσεων και πρακτικών ικανοτήτων που αποσκοπούν να επιτρέψουν στους μαθητές να βρουν λύσεις σε θέματα της κοινότητας, ενώ έχει θετικό κοινωνικό αντίκτυπο. • Τόνωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των μαθητών και των ταλέντων τους. • Υποστήριξη της ανάπτυξης των κοινωνικών δεξιοτήτων.
<p>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</p>	<p>Το GrandUp! Η Νεολαία για την Ανάπτυξη είναι ένα έργο που έχει ως στόχο να συνδιάσει την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών με τον κοινωνικό αντίκτυπο. Το έργο αναπτύχθηκε σε μια συνεργασία μεταξύ του Ιδρύματος CRC και του Εμπορικού Επιμελητηρίου Cuneo για την προώθηση και υποστήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής καινοτομίας μέσω του μαθήματος «Alternance School Work» που είναι υποχρεωτικό κατά τα τρία τελευταία χρόνια των ιταλικών σχολικών προγραμμάτων σπουδών. Το έργο προσφέρει δύο πιθανές διαδρομές: Co-DESIGN και το PROTOTYPE. Και οι δύο διαδρομές προσφέρουν ένα συνδυασμό θεωρητικών συνεδριών και πρακτικών εργαστηρίων.</p>

Το Co-DESIGN είναι ένα πρόγραμμα 25 ωρών που αποτελείται από το σχεδιασμό λύσεων που προορίζονται να ανταποκριθούν σε μια δεδομένη κοινωνική πρόκληση που προσδιορίζεται σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό ίδρυμα. Κάθε ομάδα μαθητών που συμμετέχουν σε ένα έργο εποπτεύεται από μια τοπική κοινωνική επιχείρηση, στην οποία ανατίθεται ένας «ρόλος μέντορα» για να ενθαρρύνει τους μαθητές να σκεφτούν όσον αφορά την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Το PROTOTYPE είναι ένα πρόγραμμα 50 ωρών που αναφέρεται στην εξεύρεση μιας πρωτότυπης λύσης ως απάντηση σε μια κοινωνική πρόκληση που εντοπίστηκε στην κοινότητα. Το τελικό παραδοτέο αναμένεται να είναι ένα προϊόν ή υπηρεσία μικρής κλίμακας, που θα παρέχεται με το Social Business Model Canvas, θα παρουσιάζεται μέσω ενός elevator pitch και θα χρηματοδοτείται μέσω μιας εκστρατείας crowdfunding.

Το πρόγραμμα PROTOTYPE πραγματοποιείται σε τέσσερα βήματα (εξερεύνηση, μελέτη, σχεδιασμός, δημιουργία):

- Ανακαλύπτοντας: κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, οι μαθητές εντοπίζουν μια κοινωνική πρόκληση. Μπορεί να αφορά το σχολείο ή την περιοχή της πόλης
- Εξερευνώντας: κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, αποκτώνται γνώσεις, εργαλεία και μέθοδοι που σχετίζονται με την κοινωνική καινοτομία, π.χ. ο ορισμός της, οι σχετικές περιπτώσιολογικές μελέτες και η μελέτη της βιώσιμης ανάπτυξης. Η κοινωνική πρόκληση εμβαθύνει επίσης με τον καθορισμό του προβλήματος, κάνοντας τόσο συγκυριακές όσο και ακαδημαϊκές έρευνες.
- Σχεδιασμός: κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, οι γνώσεις και τα εργαλεία που αποκτήθηκαν κατά την προηγούμενη φάση εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της κοινωνικής πρόκλησης με

	<p>καινοτόμες λύσεις. Το βήμα αυτό γίνεται σε ομάδες εργασίας που εξετάζουν λύσεις. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, η δημιουργική διαδικασία διεγείρεται και οι μαθητές διδάσκονται πώς να δομούν επίσημες παρουσιάσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία: Ένα ή περισσότερα πρωτότυπα της ιδέας αναπτύσσονται. Το πρωτότυπο θα λάβει την καταλληλότερη μορφή για να αναπαραστήσει τη λύση με απλό τρόπο και θα είναι εργαλείο για την ρεαλιστική δοκιμή, για την ανατροφοδότηση και την εφαρμογή της πρότασης.
<p>Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</p>	<p>Το «GrandUp! Project» φέρνει την καινοτομία στα δημόσια σχολεία στο Cuneo, εστιάζοντας στην παροχή στους μαθητές των κατάλληλων εργαλείων για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και την ευαισθητοποίηση τους σχετικά με την τρέχουσα περιβαλλοντική κατάσταση και τον τρόπο με τον οποίο μια καινοτομία μπορεί να τους δραστηριοποιήσει στην ανάπτυξη συγκεκριμένων λύσεων. Επιπλέον, η ανατροφοδότηση από τους μαθητές αποδεικνύεται εξαιρετικά θετική· με την απόκτηση ενός ενεργού και κεντρικού ρόλου στα έργα, αναπτύσσουν ικανότητες για να γίνουν δημιουργοί αλλαγών στην κοινότητά τους, κάτι που είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό.</p>
<p>Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)</p>	<p>Ιστοσελίδα του GrandUp: / https://grandup.org/energia-giovane-per-lo-sviluppo/</p>

Ορθή πρακτική 6 — Κοινωνική καινοτομία

ΤΙΤΛΟΣ

Σχολεία αλλαγής (Changemaker Schools)

<p>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</p>	<p>Ιταλία, η δράση που είχε ως στόχο να βάλει τους νέους και τα σχολικά ιδρύματα ως βασικούς παράγοντες για την προώθηση της κοινωνικής και εκπαιδευτικής αλλαγής εντός της κοινότητας. Κοινοί στόχοι είναι οι μαθητές λυκείου, οι οικογένειες και οι εκπαιδευτικοί.</p>
<p>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη της μετάβασης του παραδοσιακού ιταλικού εκπαιδευτικού συστήματος: από τη μετάδοση και τη γνώση σε ένα σύστημα δημιουργίας γνώσεων, όπου οι μαθητές είναι ενεργά ενδιαφερόμενα μέρη στη δημιουργία της γνώσης και συμβάλλουν στην πραγματοποίηση πρακτικών αλλαγών στην κοινότητα.
<p>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</p>	<p>Τα σχολεία Changemaker διασφαλίζουν ότι οι μαθητές μεγαλώνουν αναπτύσσοντας τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να ζήσουν για το κοινό καλό και να αισθάνονται σαν πολίτες του κόσμου. Για να γίνει αυτό, πρέπει όχι μόνο να αποκτήσουν ακαδημαϊκές γνώσεις, αλλά και εγκάρσιες δεξιότητες όπως η ενσυναίσθηση, η επιχειρηματικότητα, η κοινή ηγεσία κ.λπ. Η επιχειρηματικότητα θεωρείται η ικανότητα να σχεδιάζει αποτελεσματικές λύσεις σε προβλήματα και να μετατρέπει τις ιδέες σε δράσεις για τη δημιουργία κοινής αξίας. Η διδακτική προτείνει μια βιωματική μέθοδο μάθησης, έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να βάζουν τις δεξιότητές τους στο παιχνίδι και ο δάσκαλος να μπορεί να δημιουργήσει ένα χώρο που να σχετιστεί μαζί τους.</p>
<p>Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</p>	<p>Η πρόκληση αυτού του προγράμματος είναι να επεκταθεί σε ένα μεγαλύτερο αριθμό σχολείων. Ο καθένας μπορεί να φέρει την αλλαγή αν με κάποιο τρόπο μπορεί να καλλιεργήσει τη δική του ύπαρξη, να φροντίσει τον εαυτό του και να αναπτυχθεί μέσω των άλλων. Το γεγονός ότι είναι το σχολείο που συνεχίζει και υπερασπίζεται αυτή τη δυνατότητα, είναι αυτό που το πρόγραμμα θέλει να επιτύχει και αυτό είναι που το καθιστά τόσο καινοτόμο και σημαντικό. Η πραγματική καινοτομία έγκειται στην ευαισθητοποίηση των μαθητών και, πάνω απ' όλα, στους πρωταγωνιστές της κοινωνικής αλλαγής.</p>

Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)	Η ιστοσελίδα της Ashoka σχετικά με τα σχολεία Changemaker: https://www.ashoka.org/it/programma/scuole-changemaker Συλλογή βίντεο: στοιχεία από μια σειρά σχολείων Changemaker https://www.youtube.com/playlist?list=PLp2x39kEQJgUM8ttv_sdlIGEZXKEnZuwN
--	--

Ορθή πρακτική 7 — Κοινωνική καινοτομία	
ΤΙΤΛΟΣ	Πανεπιστημιούπολη κοινωνικής καινοτομίας
Χώρα, πλαίσιο και στόχος	Ιταλία , γυμνάσια, μαθητές λυκείου.
Ανάγκες που αντιμετωπίζονται	Πρέπει να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σε νέες μεθοδολογίες για να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις που θα θέσει ο κόσμος για αυτούς.

<p>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</p>	<p>Διοργανώθηκαν διάφορα εργαστήρια σχετικά με τη ρομποτική και την ψηφιακή τεχνολογία, την υγεία, το περιβάλλον, την τέχνη, τις δεξιότητες, την παραγωγική ηγεσία και ένα hackathon για το σχεδιασμό καινοτόμων και βιώσιμων πόλεων του μέλλοντος, χωρίς αποκλεισμούς. Οι πέντε ομάδες μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στο Hackathon «Πόλη και Κοινωνική και Περιβαλλοντική Καινοτομία» έπρεπε να επινοήσουν μια συνεργατική νεοφυή επιχείρηση προκειμένου να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που παρουσιάστηκαν. Μετά από μια διαδικασία συνεργατικού σχεδιασμού και συναντήσεων με συνεργαζόμενες εταιρείες και οργανισμούς, παρουσίασαν τα έργα τους στα δεκατρία μέλη μιας κριτικής επιτροπής. Οι προτάσεις τους ήταν καινοτόμες και συγκεκριμένες, σε συνδυασμό με μια τάση για τεχνολογία, μια μεγάλη ευαισθησία σε θέματα περιβάλλοντος, εκπαίδευσης και πρόληψης της υγείας.</p>
<p>Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</p>	<p>Το έργο είναι καινοτόμο υπό την έννοια ότι προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών: από ακαδημαϊκά ιδρύματα έως ερευνητικά κέντρα, τοπικές αρχές κ.λπ. Τα τελευταία χρόνια έχει εκσυγχρονιστεί ώστε να καταστεί δυνατή η ψηφιακή συμμετοχή. Επιπλέον, ένα σημαντικό σημείο που πρέπει να υπογραμμιστεί είναι ότι είναι ένας υγιής τύπος ανταγωνισμού.</p>
<p>Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)</p>	<p>Aska News' website: Social Innovation Campus: 6.000 giovani riprogettano il futuro (askanews.it) Social Innovation campus' website: https://www.sicampus.org/</p>

ΤΙΤΛΟΣ	HEA Hoog
Χώρα, πλαίσιο και στόχος	Εσθονία
Ανάγκες που αντιμετωπίζονται	Προσφορά εργασίας για άτομα με ειδικές ανάγκες
Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)	<p>Το κατάστημα Good Hoog πουλάει υψηλής ποιότητας χειροτεχνίες που κατασκευάζονται από άτομα με ειδικές ανάγκες. Κάθε αντικείμενο είναι μοναδικό και αφηγείται την ιστορία του δημιουργού του. Το Good Hoog αντιπροσωπεύει μια πιο συνεκτική κοινωνία και δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης για άτομα με ειδικές ανάγκες. Οι άνθρωποι τους απολαμβάνουν να εργάζονται, και αυτή η αυτοεκπλήρωση τους κάνει ευτυχισμένους, επειδή όλοι θέλουν να είναι ένα ενεργό μέλος της κοινωνίας. Κάντε καλό και αγοράστε ποιοτικά προϊόντα από το κατάστημά μας!</p>
Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;	Επειδή προσφέρουν θέσεις εργασίας σε εκείνους που δεν μπορούν να εργαστούν λόγω της υγείας τους.
Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)	https://heahoog.ee/

Ορθή πρακτική 9 — Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

ΤΙΤΛΟΣ	SA Sõbralt Sõbrale
Χώρα, πλαίσιο και στόχος	Εσθονία

<p>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</p>	<p>Αποκατάσταση, βοηθώντας τα παιδιά σε δύσκολες καταστάσεις, παρέχοντας ψυχολογική υποστήριξη σε νέους, ζευγάρια και οικογένειες.</p>
<p>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</p>	<p>Η Sõbralt Sõbra είναι η μεγαλύτερη κοινωνική επιχείρηση στην Εσθονία, η οποία διαθέτει 19 καταστήματα ανακύκλωσης, το συμβουλευτικό κέντρο Sõbra Sõbra και τα έργα Hoolime Koos για την υποστήριξη παιδιών και οικογενειών. Υπάρχουν συνολικά 17 καταστήματα Friend to Friend σε διάφορες πόλεις της Εσθονίας, καθώς και δύο καταστήματα στη Λιθουανία. Οργανώνουν διάφορα προγράμματα «Φροντίδας Μαζί» για να στηρίξουν οικογένειες με παιδιά σε δύσκολες καταστάσεις, τόσο υλικά όσο και συναισθηματικά. Από το συμβουλευτικό κέντρο Friend to Friend, προσφέρουν ψυχολογική υποστήριξη και βοήθεια σε νέους, ζευγάρια και οικογένειες. Η συμβουλευτική είναι δωρεάν για παιδιά έως 19 ετών! Το κέντρο Friend to Friend προσκαλεί όλους να φροντίζουν την ανακύκλωση για να προωθήσουν την ανάκαμψη και τον φιλανθρωπικό τρόπο ζωής μαζί.</p>
<p>Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</p>	<p>Παρέχει υποστήριξη σε παιδιά, οικογένειες και ζευγάρια εκτός από την ανακύκλωση.</p>
<p>Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)</p>	<p>https://sobraltsobrale.ee/</p>

<p>Ορθή πρακτική 10 — Κοινωνική Επιχειρηματικότητα</p>	
<p>ΤΙΤΛΟΣ</p>	<p>Triumpf Research OÜ</p>

<i>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</i>	Εσθονία
<i>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</i>	Παροχή υποστήριξης για την υγεία των παιδιών μέσω ενός περιβάλλοντος παιχνιδιού.
<i>Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)</i>	Η εταιρεία τεχνολογίας υγείας Triumph Health έχει δημιουργήσει μια κινητή πλατφόρμα υγείας όπου παρέχεται προσωπική υποστήριξη υγείας στα παιδιά μέσω ενός περιβάλλοντος παιχνιδιού.
<i>Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;</i>	Φέρνει την υποστήριξη της υγείας στο περιβάλλον όπου τα παιδιά περνούν τον περισσότερο χρόνο και προσφέρουν γνώσεις μέσα από το παιχνίδι.
<i>Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)</i>	https://www.triumf.health/eesti

Ορθή πρακτική 11 — Κοινωνική καινοτομία

<i>ΤΙΤΛΟΣ</i>	Noored Kooli
<i>Χώρα, πλαίσιο και στόχος</i>	Εσθονία
<i>Ανάγκες που αντιμετωπίζονται</i>	Να εργαστούμε για να διασφαλίσουμε ότι κάθε παιδί στην Εσθονία λαμβάνει πολύ καλή εκπαίδευση.

Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)	Είναι ένα πρόγραμμα που φέρνει ανθρώπους με κίνητρο από διάφορα κοινωνικά στρώματα στα σχολεία. Κατά τη διάρκεια των δύο ετών, οι συμμετέχοντες θα λάβουν διεξοδική κατάρτιση και λαμβάνουν πολύπλευρη υποστήριξη έτσι ώστε κάθε παιδί στην Εσθονία να λαμβάνει μια πολύ καλή εκπαίδευση.
Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;	Κατά τη διδασκαλία, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη των μαθησιακών ικανοτήτων των μαθητών.
Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)	https://www.nooredkooli.ee/organisatsioon

Ορθή πρακτική 12 — Κοινωνική καινοτομία	
ΤΙΤΛΟΣ	Πρόγραμμα KiVa
Χώρα, πλαίσιο και στόχος	Εσθονία
Ανάγκες που αντιμετωπίζονται	Συμμετοχή κατά του σχολικού εκφοβισμού. Ας σταματήσουμε τον εκφοβισμό μαζί!
Περιγραφή της πρακτικής (βήμα προς βήμα)	Το πρόγραμμα KiVa χρησιμοποιείται σε όλο τον κόσμο και είναι το πιο ερευνητικό πρόγραμμα κατά του εκφοβισμού στον κόσμο. Η KiVa στοχεύει στην πρόληψη και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του εκφοβισμού. Το πρόγραμμα είναι βασισμένο σε δεκαετίες εκτεταμένης έρευνας για τον εκφοβισμό και τους μηχανισμούς του. Το KiVa βασίζεται σε τρεις πυλώνες: πρόληψη, παρέμβαση και παρακολούθηση.

Η πρόκληση και η καινοτομία: γιατί πιστεύετε ότι αυτή η πρακτική είναι σημαντική και καινοτόμα;	Να ασχοληθούμε με ό,τι υπάρχει γύρω μας σε καθημερινή βάση και να επικεντρωθούμε στο να κάνουμε τους μαθητές καλύτερους στο σχολείο.
Χρήσιμοι Σύνδεσμοι και αναφορές (καλές πρακτικές και άλλα αποτελέσματα)	https://eesti.kivaprogram.net/

Έρευνα πεδίου

Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της ομάδας εστίασης

Συνεργάτης	CARDET
Χώρα	Κύπρος
Τόπος όπου γίνεται το focus group	Μέσω διαδικτυακής συνεδρίασης ζουμ και τηλεφωνικά (βλ. παράρτημα 1 – αποδεικτικά στοιχεία)
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	13/04/2022
Ωρα έναρξης	13:00
Χρόνος λήξης	15:30
Αριθ. Συμμετεχόντων	6

Προφίλ των συμμετεχόντων:

Συμμετέχων (παρακαλώ, γράψτε μόνο τα αρχικά)	Τύπος μετόχου	Σύντομη περιγραφή
1. A_M.T_P	Καθηγητής	Επικεφαλής Ανθρωπιστικών και Θρησκευτικών Σπουδών

2. M.X	Καθηγητής	Καθηγητής αγγλικών στο TJSS
3. M.C.	Καθηγητής	Καθηγητής Φυσικών Επιστημών στο TJSS
4. N.Sha	Καθηγητής	Καθηγητής Γεωγραφίας στο TJSS
5. N.Shi	Καθηγητής	Καθηγητής Ιστορίας στο TJSS
6. G.P	Καθηγητής	Καθηγητής Ελληνικής γραφής στο TJSS

Παρακαλείσθε να αναφέρετε στον ακόλουθο πίνακα τη σύνθεση των κύριων αποτελεσμάτων των ομάδων εστίασης που πραγματοποιήσατε, λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους τομείς σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ερωτήσεις που παρατίθενται

Βασικά πορίσματα σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα σπουδών

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Λόγω της κατάστασης του κορονοϊού και των επακόλουθων περιορισμών που προέκυψαν, για τη συλλογή δεδομένων από την ομάδα-στόχο, χρησιμοποιήθηκε συζήτηση της ομάδας εστίασης (μέσω ZOOM) και ατομική συνέντευξη (μέσω τηλεφώνου). Όλες οι ερωτήσεις, ιδίως οι διερευνητικές, αντιμετωπίστηκαν με ουδέτερο τρόπο χωρίς κατεύθυνση.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι στην Κύπρο το πρώτο έτος του προγράμματος Λυκείου είναι αρκετά ευέλικτο ώστε να επιτρέπει την υλοποίηση των διδασκαλιών Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (SE) και Κοινωνικής Καινοτομίας (SI). Επιπλέον, υπογραμμίστηκε ότι υπάρχουν ήδη υφιστάμενα διαθεματικά μαθήματα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα, την καινοτομία και τη δημιουργικότητα στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Για παράδειγμα, οι δεξιότητες κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων διδάσκονται για να προετοιμάσουν τους μαθητές για την έρευνα και την ανάπτυξη μιας πορείας δράσης που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση παγκόσμιων προβλημάτων (M.X.).

Επίσης, κατά τη διάρκεια της ομάδας εστίασης, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τα μαθήματα διδασκαλίας τους.

- Το αναλυτικό πρόγραμμα αγγλικής γλώσσας ενσωματώνει διδασκαλίες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων τις οποίες οι μαθητές θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για την αναγνώριση, τον καθορισμό και την επίλυση των προβλημάτων
- Στο πρόγραμμα της Γεωγραφίας η κλιματική αλλαγή βρίσκεται στην πρώτη γραμμή πολλών από τα θέματα που καλύπτονται. Οι μαθητές εισάγονται από το αρχικό

στάδιο του μαθήματος στις περιβαλλοντικές πτυχές και τις οικονομικές δραστηριότητες (N.Sha).

- Στο μάθημα Φυσικών επιστημών οι μαθητές μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν την επιστήμη για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ή οικονομικών ζητημάτων μέσω της διαχείρισης έργων με πειραματικό τρόπο και χρησιμοποιούν διάφορα επιστημονικά εργαλεία και εξοπλισμό (M.C).
- Τα τελευταία χρόνια του Λυκείου, οι μαθητές διδάσκονται ανάπτυξη στρατηγικής για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Έτσι, η βιωσιμότητα και η κλιματική αλλαγή αποτελούν τον πυρήνα των προγραμμάτων σπουδών και ενσωματώνονται σε μεγάλο βαθμό στη διδασκαλία (N.Sha).

Συνολικά, σε όλα τα μαθήματα που διδάσκονται υπάρχουν δεξιότητες που μαθαίνονται και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εισαγωγή στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και την Κοινωνική Καινοτομία. Προτάθηκε ότι η SE και η SI θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στο πλαίσιο ενός ξεχωριστού μαθήματος κατά τη διάρκεια των απογευματινών συλλόγων. Ωστόσο, αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί επενδύουν το χρόνο και τις προσπάθειές τους μετά το πέρας των σχολικών ωρών.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Δεν ήταν όλοι οι εκπαιδευτικοί εξοικειωμένοι με τις έννοιες της SE και της SI (κυρίως είναι όσοι διδάσκουν μαθήματα με επιχειρηματικό προσανατολισμό). Η έλλειψη γνώσεων σχετικά με το θέμα εμπόδισε τους εκπαιδευτικούς να ενημερώσουν τους μαθητές για το θέμα και να δημιουργήσουν σχετικό εκπαιδευτικό υλικό. Οι συμμετέχοντες της ομάδας εστίασης που έχουν ήδη έρθει σε επαφή με τις έννοιες, το έκαναν χάρη των εξωσχολικών δραστηριοτήτων όπως η συμμετοχή σε διαγωνισμούς, όπως ο διαγωνισμός Climate Launch Pad και ο διαγωνισμός Junior achievement, ο οποίος έχει αυξανόμενη σημασία τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση έχει προτεραιότητα σε διάφορα μαθήματα όπως η Βιολογία, η Χημεία και η Παγκόσμια Γεωγραφία. Διάφορα μέρη των θεμάτων αυτών

συνδέονται με περιβαλλοντικές δραστηριότητες (μεταξύ των οποίων δραστηριότητες εκτός της τάξης που προάγουν τη φύση και την προστασία του περιβάλλοντος).

Οι εκπαιδευτικοί έδειξαν ενεργά την προθυμία τους να καλλιεργήσουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συνείδηση στους μαθητές. Ωστόσο, εξέφρασαν τις ανησυχίες τους σχετικά με τον αρνητικό αντίκτυπο που θα μπορούσε να έχει η μελέτη της περιβαλλοντικής ΣΕ και της ΣΙ στο ενδιαφέρον των εφήβων για περιβαλλοντικά ζητήματα.

Τέλος, αν και οι μαθητές έδειξαν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες και εκδρομές που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος, εξέφρασαν περιορισμούς χρόνου κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους σπουδών που θα τους εμπόδιζαν να συμμετάσχουν σε ένα επιπλέον προαιρετικό μάθημα.

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

Αναφέρετε εάν προέκυψαν ανάγκες για εργαλεία ή για την ανάπτυξη περισσότερων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίας της ομάδας εστίασης προέκυψε ανάγκη για ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και εργαλείων. Παρά το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν γνώσεις σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση, δεν αισθάνονται άνετα με τις νέες έννοιες της ΣΕ και της ΣΙ.

Οι ικανότητες και οι δεξιότητες που οι εκπαιδευτικοί επιθυμούν να αναπτύξουν ή να βελτιώσουν προκειμένου να παρέχουν υψηλής ποιότητας διδασκαλία αυτών των θεμάτων είναι οι ακόλουθες:

- Διαδικασίες περιγραφής/επίλυσης προβλημάτων
- Εκπαιδευτικό υλικό για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και δημιουργικότητας
- Καινοτόμοι τρόποι/τεχνικές διδασκαλίας των μαθητών
- Υποστηρικτική γνώση για τα θέματα ώστε στη συνέχεια να διδαχθούν οι μαθητές με τον δικό τους τρόπο όσο αφορά το έντυπο εκπαιδευτικό υλικό και πόρους που είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες του μαθήματος και στη μέθοδο αξιολόγησης που προσπαθούμε να περάσουμε.
- Μεθοδολογία διδασκαλίας:
 - Οπτικοποίηση των τελικών αποτελεσμάτων με την μορφή παραδειγμάτων που πρέπει να ακολουθηθούν προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία (προσέγγιση βιωματικής μάθησης)
 - Μάθηση σε εξωτερικούς χώρους, καθώς παρέχει επιπλέον

προστιθέμενη αξία στα κίνητρα των μαθητών

Παρακαλείσθε να αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα που υποστηρίζουν τις απόψεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες

«Μερικοί μαθητές ενδιαφέρθηκαν για τη δημιουργία μιας οικολογικής επιτροπής στο σχολείο επειδή αισθάνονται την ανάγκη να το πράξουν». — M.Sh

«Υπάρχει ανάγκη για δόμηση και καλλιέργεια της νοοτροπίας των μαθητών επειδή έχουν πολλές ιδέες αλλά στερούνται γνώσης για το πώς να τις υλοποιήσουν». — M.C

«Η τεχνολογία αλλάζει το παιχνίδι και θα πρέπει οπωσδήποτε να την εκμεταλλευτούμε αντί να καταφεύγουμε στον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας: χρησιμοποιώντας βιβλία κ.λπ.» — G.Pap.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση της ομάδας εστίασης, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το ακόλουθο πλαίσιο:

Μη διαθέσιμο

Συνεργάτης	Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Πελοποννήσου
Χώρα	Ελλάδα
Τόπος όπου γίνεται το focus group	Διαδικτυακή συνάντηση Zoom
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	13-3-2022
Ωρα έναρξης	16:00
Χρόνος λήξης	18:00
Αριθ. Συμμετεχόντων	Έξι

Προφίλ των συμμετεχόντων:

Συμμετέχων (παρακαλώ, γράψτε μόνο τα αρχικά)	Τύπος μετόχου	Σύντομη περιγραφή
1.A.Ch	Καθηγητής	Καθηγητής Φυσικών Επιστημών στο Λύκειο
2.Chr.St	Διευθυντής	Διευθυντής στο 1ο Λύκειο Καλαμάτας
3. S.Ev.	Καθηγητής	Καθηγητής Οικονομικών στο Λύκειο
4. Μρ.Μ.	Καθηγητής	Καθηγητής Ξένων Γλωσσών (Αγγλικά) στο Λύκειο
5. G.P	Καθηγητής	Καθηγητής Οικονομικών στο Λύκειο, πρώην Συντονιστής Οικονομικών
6. N.P	Καθηγητής	Καθηγητής Οικονομικών στο Λύκειο

Παρακαλείσθε να αναφέρετε στον ακόλουθο πίνακα σύνθεση των κύριων αποτελεσμάτων των ομάδων εστίασης που πραγματοποιήσατε, λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους τομείς σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ερωτήσεις που παρατίθενται

Βασικά πορίσματα σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα σπουδών

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στην ομάδα εστίασης, το ελληνικό εθνικό πρόγραμμα σπουδών χαρακτηρίζεται από μια προσέγγιση από την κορυφή προς τη βάση, η οποία περιορίζει το

πεδίο δράσης των εκπαιδευτικών. Το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών αποδεικνύεται πολύ πυκνό και χαρακτηρίζεται από

πληθώρα υποχρεωτικών μαθημάτων που δημιουργούν μεγάλες δυσκολίες στην εισαγωγή νέων μαθημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η εισαγωγή της SE και της SI ως ανεξάρτητων θεμάτων θεωρείται πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη.

Οι μαθητές στο Λύκειο μπορούν να επιλέξουν μεταξύ της φοίτησης σε γενικά Λύκεια ή σε επαγγελματικά Λύκεια. Το πρόγραμμα σπουδών των γενικών Λυκείων είναι ήδη αρκετά απαιτητικό. Μια δυνατότητα που προβλέπεται ρητά είναι η διδασκαλία μιας ενότητας για την κοινωνική επιχειρηματικότητα στο μάθημα «Αγωγή του Πολίτη» κατά το πρώτο έτος του Λυκείου. Ο κύριος διάυλος για την εισαγωγή δραστηριοτήτων SI και SE στο Γενικό Λύκειο είναι η συμμετοχή σε μαθητικούς διαγωνισμούς που εγκρίνονται από το Υπουργείο Παιδείας. Οι διαγωνισμοί αυτοί πραγματοποιούνται κάθε χρόνο και η συμμετοχή των μαθητών είναι εθελοντική. Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται εκτός σχολικού ωραρίου και η επιτυχία αυτών των δραστηριοτήτων επαφίεται στην προθυμία των εκπαιδευτικών.

Στα Επαγγελματικά Γυμνάσια το πρόγραμμα σπουδών επιτρέπει περισσότερες δραστηριότητες SI και SE μέσω των Ελεύθερων/Δημιουργικών Δραστηριοτήτων και των μαθημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού, τα οποία λαμβάνουν χώρα σε όλες τις τάξεις.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Οι εκπαιδευτικοί ήταν εξοικειωμένοι με την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας κυρίως χάρη στις δραστηριότητες μη κυβερνητικών οργανώσεων που έχουν ισχυρή παρουσία στην περιοχή και όχι από το Υπουργείο Παιδείας που παρέχει περιορισμένες επιλογές για το θέμα. Ωστόσο, δεν ήταν εξοικειωμένοι με την έννοια της κοινωνικής καινοτομίας.

Επί του παρόντος, η μάθηση και οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τη SE στα Γενικά Λύκεια πραγματοποιούνται αποκλειστικά μέσω της εθελοντικής συμμετοχής σε διαγωνισμούς επιχειρηματικότητας. Αυτοί γίνονται μέσω της δημιουργίας ομάδων μαθητών που ασχολούνται με τοπικά (κυρίως περιβαλλοντικά) προβλήματα. Η κοινωνική καινοτομία, ωστόσο, δεν έχει εισαχθεί καθόλου στο Λύκειο. Λαμβάνοντας υπόψη τους χρονικούς περιορισμούς και το γεγονός ότι το πρόγραμμα είναι ήδη πυκνό στα Γενικά Λύκεια, η SE και η SI θα μπορούσαν να είναι μόνο προαιρετικά μαθήματα και θα είναι σε εθελοντική βάση τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές. Αντίθετα, τα Επαγγελματικά Λύκεια φαίνεται να αποτελούν το θεσμικό πλαίσιο για την εισαγωγή τέτοιων δραστηριοτήτων, καθώς το πρόγραμμα σπουδών είναι ελαφρώς ελαφρύτερο, παρέχοντας έτσι τέτοιες προαιρετικές διδασκαλίες.

Σε κάθε περίπτωση, οι εκπαιδευτικοί εκφράζουν την προθυμία τους να συμμετάσχουν σε νέες δραστηριότητες και να εκπαιδευτούν και να λάβουν νέα προσόντα, συμπεριλαμβανομένων των εννοιών της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Ως το σημαντικότερο εκπαιδευτικό εργαλείο, προτείνεται η βιωματική δράση, καθώς οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η δράση και η άμεση συμμετοχή των μαθητών δεν μπορούν να αντικατασταθούν. Οι ανταλλαγές μαθητών με άλλα σχολεία που εκτελούν παρόμοια προγράμματα θεωρούνται επίσης σημαντικές.

Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι τόσο η SE όσο και η SI δεν μπορούν να είναι ένα αυτόνομο μάθημα διδασκαλίας, αλλά μάλλον ενότητες που μπορούν να διδαχθούν στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων (Φυσικές Επιστήμη, οικονομία, περιβαλλοντική εκπαίδευση).

Βασικά πορίσματα σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της

αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση είναι ένα συχνό αντικείμενο σπουδών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αν και δεν υπάρχει ειδικό διδακτικό αντικείμενο αφιερωμένο στο θέμα αυτό. Ωστόσο, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την περιβαλλοντική εκπαίδευση περιλαμβάνονται σε γενικότερα θέματα (Φυσικές Επιστήμες, Πολιτική Αγωγή και άλλα). Επιπλέον, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση συνδέεται στενά με βιωματικές δραστηριότητες, καθώς τα προγράμματα συχνά παρέχουν σύνδεση με τον τομέα μέσω σχολικών εκδρομών και άλλων δραστηριοτήτων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η δραστηριότητα των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης υπήρξε ιδιαίτερα χρήσιμη στην κατανόηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων από τους μαθητές, καθώς τα κέντρα αυτά εκτελούν προγράμματα και βιωματικές δραστηριότητες για τη βιωσιμότητα.

Τελικά, η συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα για τους μαθητές. Ωστόσο, το πιεστικό πλαίσιο του Γενικού Λυκείου και η εστίαση των μαθητών στην εισαγωγή στα πανεπιστήμια μέσω εξετάσεων περιορίζουν την συμμετοχή τους.

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

Αναφέρετε εάν προέκυψαν ανάγκες για εργαλεία ή για την ανάπτυξη περισσότερων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών σχετικά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία θεωρήθηκε αναγκαία από τους εκπαιδευτικούς της ομάδας εστίασης, ιδίως για το θέμα της κοινωνικής καινοτομίας, δεδομένου ότι οι εκπαιδευτικοί δεν γνώριζαν τον ακριβή ορισμό της έννοιας.

Παρακαλείσθε να αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα που υποστηρίζουν τις απόψεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες

1. «..είναι δύσκολο να υλοποιηθούν δραστηριότητες Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, καθώς οι μαθητές λυκείου επικεντρώνονται κυρίως στη μελέτη για τις εξετάσεις...»
2. «Ποιο είναι το ακριβές νόημα της κοινωνικής καινοτομίας; »
3. «Εμείς ως εκπαιδευτικοί έχουμε ακούσει για την κοινωνική επιχειρηματικότητα κυρίως μέσα από τις δραστηριότητες μη κυβερνητικών οργανώσεων στην πόλη μας...»

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση της ομάδας εστίασης, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το ακόλουθο πλαίσιο:

Ένα βασικό εύρημα της ομάδας εστίασης ήταν η σαφής διάκριση στη γνώση μεταξύ της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης στην κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα. Πράγματι, οι συμμετέχοντες απάντησαν με ευκολία στις σχετικές ερωτήσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και είχαν πολλές προσωπικές αναφορές σε δραστηριότητες που είχαν πραγματοποιήσει κατά το παρελθόν και κατά το τρέχον σχολικό έτος. Όσον αφορά τη ΣΕ και τη ΣΙ, η εικόνα ήταν πραγματικά διαφορετική. Το σκεπτικό πίσω από αυτό είναι ότι οι διδακτικές δραστηριότητες και η συμμετοχή που σχετίζονται με τα μαθήματα είναι καθαρά εθελοντικές και συμβαίνει μόνο όταν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές αποφασίζουν να αφιερώσουν οικειοθελώς μέρος του χρόνου τους.

Συνεργάτης	CSC Danilo Dolci
Χώρα	Ιταλία
Τόπος όπου γίνεται το focus group	Μέσω διαδικτυακής συνάντησης Zoom
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	16/05/2022
Ωρα έναρξης	15:00
Χρόνος λήξης	16:15
Αριθ. Συμμετεχόντων	6

Προφίλ των συμμετεχόντων:

Συμμετέχων (παρακαλώ, γράψτε μόνο τα αρχικά)	Τύπος μετόχου	Σύντομη περιγραφή
1. G.M.	Καθηγητής	Καθηγητής Γαλλικών στο Μιλάνο, για γυμνάσια και Λύκεια
2. M.G.	Καθηγητής	Καθηγήτρια ανθρωπιστικών επιστημών τόσο στα γυμνάσια όσο και στα Λύκεια, στην Emilia Romagna
3. G.R.	Καθηγητής	Καθηγητής ανθρωπιστικών επιστημών τόσο στα γυμνάσια όσο και στα γυμνάσια, στην Τοσκάνη

4. S.L.	Καθηγητής	Καθηγητής ανθρωπιστικών επιστημών σε γυμνάσια, στη φυλακή του Παλέρμο
5. E.S.	Καθηγητής	Καθηγητής στο γυμνάσιο στο Μιλάνο
6. G.G	Καθηγητής	Καθηγητής ανθρωπιστικών επιστημών τόσο στα γυμνάσια όσο και στα Λύκεια, στο Piemonte

Παρακαλείσθε να αναφέρετε στον ακόλουθο πίνακα σύνθεση των κύριων αποτελεσμάτων των ομάδων εστίασης που πραγματοποιήσατε, λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους τομείς σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ερωτήσεις που παρατίθενται

Βασικά πορίσματα σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα σπουδών

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Για τη συλλογή δεδομένων από την ομάδα στόχο χρησιμοποιήθηκε μια συζήτηση από την ομάδα εστίασης (FG) (μέσω του ZOOM) λόγω της κατάστασης του κορονοϊού και των επακόλουθων περιορισμών που προέκυψαν, καθώς και επειδή οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν προέρχονται από το Παλέρμο καλύψαμε ένα μεγάλο αριθμό περιφερειών, καθώς και το πρόγραμμα σπουδών τόσο των Γυμνασίων όσο και των Λυκείων για τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών που ερωτήθηκαν. Όλες οι ερωτήσεις, ιδίως οι διερευνητικές, αντιμετωπίστηκαν με ουδέτερο τρόπο, διευκολύνοντας τον ανοικτό προβληματισμό σε κάθε είδους υποθέματα και προσωπικές απόψεις.

Βασικό συμπέρασμα της συνέντευξης ήταν καταγραφή της πραγματικής κατάστασης του ιταλικού προγράμματος σπουδών: η περιβαλλοντική εκπαίδευση εμπίπτει στα μαθήματα της Πολιτικής Παιδείας, τα οποία διδάσκονται για 33 ώρες ετησίως και αποτελούνται από 3 ενότητες:

- Ψηφιακή ιθαγένεια
- Σύνταγμα και νομικές γνώσεις
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση

Δεν υπάρχει καμία ένδειξη για το πόσες από αυτές τις 33 ώρες αφιερώνονται στην Περιβαλλοντική εκπαίδευση καθώς οι καθηγητές κάθε μαθήματος θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη να ξεκινήσουν κάποιο διδακτικό αντικείμενο. Οι περισσότεροι από αυτούς αφιέρωσαν το χρόνο τους στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Το πρόγραμμα συνήθως αποφασίζεται από το «consiglio di classe» στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους, και ελέγχεται και το τέλος.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν ήταν πραγματικά αφοσιωμένοι και πολύ ενημερωμένοι για τα θέματα. Η FG έχει συμμετάσχει εξαιρετικά χάρη στις γνώσεις της. Υπήρχαν κάποιες αμφιβολίες για τη SI και τη SE, όχι για τους ορισμούς που ήταν πράγματι σωστοί, αλλά για την κατάλληλη σύνδεση που θα μπορούσε να υπάρχει μεταξύ αυτών των εννοιών και του σχολείου. Επίσης, οι περισσότεροι από τους καθηγητές ανήκουν στους κλάδους των ανθρωπιστικών επιστημών, οπότε δεν διδάσκουν SI και SE εκτός αν είναι μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος ορισμένων σχολείων — π.χ. Τεχνικών σχολών.

Όλοι αντιλήφθηκαν τη δυνατότητα σύνδεσης της SI και της SE με τη σχολική, την περιβαλλοντική εκπαίδευση σε τοπικό πλαίσιο και πρότειναν ότι θα μπορούσε να είναι κάτι που πρέπει να υπογραμμιστεί για τους μαθητές προκειμένου να δουν τα πιθανά μελλοντικά αποτελέσματα της σταδιοδρομίας τους.

Επίσης, πιστεύουν ότι είναι πολύ σημαντικό να συνδέσουν το σχολείο με τις τοπικές κοινωνίες και να κάνουν τους μαθητές να συναντήσουν άλλα ιδρύματα ή ενδιαφερόμενους φορείς ή να συμμετάσχουν σε έργα που τους επιτρέπουν να μελετήσουν και εκτός του σχολικού προγράμματος. Θα ήταν επίσης πολύ σημαντικό να υπάρχουν συγκεκριμένος φορέας που να ηγείται των έργων.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους μαθητές όλων των ηλικιών: είναι καλά ενημερωμένοι, ευαισθητοποιημένοι αλλά και λίγο επικριτικοί για το τι έχουν κάνει ή δεν έχουν κάνει οι προηγούμενες γενιές. Για τον εκπαιδευτικό είναι μια μεγάλη πρόκληση να καλύψει αυτή την ανάγκη των μαθητών, να κάνει σαφή τον αντίκτυπο και να διατηρηθούν οι προσδοκίες από το διδακτικό αντικείμενο. Ταυτόχρονα, είναι δύσκολο οι εκπαιδευτικοί, να καταστήσουν σαφή ολόκληρη την εικόνα σχετικά με τη σημασία κάθε μεμονωμένης δράσης. Όλοι συμφώνησαν σχετικά με το θέμα που είναι γνωστό, αλλά και για την έλλειψη πραγματικής και βαθιάς γνώσης.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση επιτρέπει επίσης στους εκπαιδευτικούς να εκτελούν καθήκοντα σχετιζόμενα με την πραγματική ζωή: τους δίνει την ευκαιρία να σπάσουν τα τείχη και να κάνουν μια σαφή σύνδεση μεταξύ αυτών που διδάσκουν και της πραγματικότητας αναδεικνύοντας τα πράγματα που είναι σημαντικά. Π.χ. αν μιλούσαν στις τάξεις για την ρύπανση από πλαστικό, ο γενικός κανόνας πραγματικότητας είναι να εγκαταλείψουμε τα πλαστικά μπουκάλια.

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

Αναφέρετε εάν προέκυψαν ανάγκες για εργαλεία ή για την ανάπτυξη περισσότερων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν τις ανάγκες για αξιόπιστα υλικά, αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα αλλά και για συνέργεια με τη τοπική κοινωνία θα ήθελαν να συνεργαστούν με τη νέα και εξωτερική πραγματικότητα, που εστιάζει σε τέτοια θέματα. Εξέφρασαν επίσης την ανάγκη να χρησιμοποιηθεί μια διαφορετική μέθοδος που δεν περιλαμβάνει την παροχή κινήτρων και την εργασία σε εξωτερικούς χώρους. Τέλος, ήταν πολύ σημαντικό στη συζήτηση να συμμετέχουν οι μαθητές στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Παρακαλείσθε να αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα που υποστηρίζουν τις απόψεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες

Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων

Συνεργάτης	CARDET
Χώρα	Κύπρος
Τόπος όπου έχει συσταθεί η ομάδα εστίασης	Μέσω τηλεφώνου λόγω Covid – 19
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	01/4/2022, 04/04/2022, 06/04/2022, 15/04/2022
Ωρα έναρξης	4 ώρες συνολικά
Χρόνος λήξης	N/A
Αριθ. Συμμετεχόντων	4

Προφίλ των συμμετεχόντων:

Συμμετέχων (παρακαλώ, γράψτε μόνο τα αρχικά)	Είδος συμμετεχόντων	Σύντομη περιγραφή του προφίλ τους
---	----------------------------	--

1. K.G.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Πρώτος Υπεύθυνος Εκπαίδευσης, Τμήμα Δευτεροβάθμιας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Εφαρμοσμένων Τεχνών και Σχεδιασμού Προϊόντων
2. M.E.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Υπεύθυνος Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, Δια Βίου Εκπαίδευσης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων
3. K.P.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Συντονιστής Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης της Επιχειρηματικότητας στην Εκπαίδευση και Συντονιστής Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης Σχολικών Ηγετών, που υπηρετεί στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
4. E.C.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Υπεύθυνος Εκπαίδευσης, Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Θα πρέπει να αναφέρετε την περίληψη και των τεσσάρων συνεντεύξεων σε ένα πρότυπο: παρακαλώ, φροντίστε να δηλώσετε ξεκάθαρα ποιος (με τα αρχικά) εκφράζει ιδέες και σκέψεις.

Βασικά πορίσματα σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα σπουδών

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: παρακαλείσθε να περιγράψετε τα κύρια αποτελέσματα σχετικά με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η εισαγωγή των μαθημάτων SE και SI στα δημόσια σχολεία της Κύπρου φαίνεται δύσκολη, δεδομένου ότι οι απαιτήσεις είναι σημαντικές και απαιτούν να γίνουν αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών. Η εφαρμογή της SE και της SI στο πρόγραμμα σπουδών δεν θα μπορούσε ούτως ή άλλως να εξεταστεί στο Λύκειο λόγω των Παγκύπριων εξετάσεων που απαιτούν ήδη σημαντικό χρόνο. Ωστόσο, τα μαθήματα αυτά θα μπορούσαν ενδεχομένως να διδαχθούν κατά το πρώτο έτος του Γυμνασίου και στα Επαγγελματικά Λύκεια (K.G. & K.P). Ωστόσο, ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες θα προκύψουν προκλήσεις, όπως αναφέρεται παρακάτω, λόγω της γραφειοκρατικής διαδικασίας που απαιτείται για την προσθήκη νέων μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών και της απουσίας προσωπικού εκπαιδευμένου στους συγκεκριμένους τομείς (όλοι).

Βασικά πορίσματα σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: παρακαλείσθε να περιγράψετε τα κύρια αποτελέσματα σχετικά με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα δεν είναι μια άγνωστη έννοια για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Κύπρου και το Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου. Πράγματι, ορισμένοι εκπαιδευτικοί σε διάφορα επίπεδα του κυπριακού εκπαιδευτικού συστήματος έχουν εκπαιδευτεί στο θέμα της επιχειρηματικότητας με ιδιαίτερη έμφαση στις δεξιότητες και τις ικανότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι μαθητές για να κατανοήσουν το θέμα. Πέρα από την επιχειρηματικότητα, οι εκπαιδευτικοί εισήχθησαν στην έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Η εφαρμογή αυτής της διδασκαλίας σε δεξιότητες που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα ήταν δυνατή με βάση τις εκπαιδευτικές προσδοκίες ορισμένων επαγγελματικών σχολείων (KG & AK & E.C). Κατά συνέπεια, εκτός από ορισμένες επαγγελματικές σχολές που παρέχουν δεξιότητες που σχετίζονται με την κοινωνική επιχειρηματικότητα (ενσωματωμένες στα βασικά τους μαθήματα, όπως ο σχεδιασμός μόδας), η προώθηση της SE και της SI στα σχολεία γίνεται επί του παρόντος μόνο μέσω της συμμετοχής ομάδων μαθητών σε διαγωνισμούς που σχετίζονται με το θέμα ή μέσω εργαστηρίων που διοργανώνονται από προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, η επιχειρηματικότητα μπορεί να διδαχθεί μέσω των βασικών μαθημάτων του σχολικού προγράμματος σπουδών ως υποενότητες αλλά όχι ως αυτοτελές μάθημα. Επιπλέον, υπάρχει ανάγκη να προσδιοριστεί πώς θα πρέπει να εισαχθεί χωρίς υπερφόρτωση των μαθητών που έχουν ήδη ένα απαιτητικό πρόγραμμα (όλοι).

Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, οι προσπάθειες διάδοσης πρωτοβουλιών της SE ξεκίνησαν το 2012 από το Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου και έκτοτε επεκτάθηκαν σε ευρύτερο κοινό από το Υπουργείο Εμπορίου και Ενέργειας της Κύπρου, ιδίως μέσω ευκαιριών χρηματοδότησης για κοινωνικές νεοφυείς επιχειρήσεις από το 2015. Ωστόσο, το μεγαλύτερο εμπόδιο στην εφαρμογή της SE και της SI ως ξεχωριστών μαθημάτων στα σχολικά προγράμματα παραμένει αυτό που προκαλείται από τις μακρόχρονες γραφειοκρατικές διαδικασίες (όλοι).

Βασικά πορίσματα σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Συνολικά η περιβαλλοντική εκπαίδευση προωθείται από πολύ μικρή ηλικία και, ως εκ τούτου, ενσωματώνεται καλά στο γενικό πρόγραμμα των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πολλά βασικά μαθήματα περιλαμβάνουν ενότητες που σχετίζονται με το περιβάλλον γενικά και την κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, οι μαθητές βιώνουν τη φύση μέσω δραστηριοτήτων ομαδικής μελέτης και βιωματικών δραστηριοτήτων: περιβαλλοντικά εργαστήρια εκτός τάξης σύμφωνα με τις υποδομές του σχολείου (π.χ. κηπουρική και καλλιέργεια βοτάνων στους χώρους του σχολείου). Ωστόσο, αυτές οι περιβαλλοντικές δραστηριότητες υλοποιούνται αποκλειστικά από εκπαιδευτικούς που είναι πρόθυμοι να καταβάλουν επιπλέον προσπάθεια και χρόνο μετά τις σχολικές ώρες.

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

Αναφέρετε εάν προέκυψαν ανάγκες για εργαλεία ή για την ανάπτυξη περισσότερων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

- Ανάγκη ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού σχετικά με τον τρόπο περαιτέρω εκπαίδευσης των μαθητών σχετικά με το θέμα (κατευθυντήριες γραμμές, διαδικασίες και παραδείγματα δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν)
- Οι δεξιότητες και οι ικανότητες που σχετίζονται με το θέμα θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα

ακόλουθα:

- Δραστηριότητες ομάδας κτιρίου
- Αναγνώριση του κοινωνικού αντίκτυπου και πώς ένας μαθητής μπορεί να ποσοτικοποιήσει αυτόν τον αντίκτυπο
- Κριτική σκέψη και διαχείριση κινδύνου των μαθητών που εισέρχονται στην αγορά εργασίας ως εργαζόμενοι
- Διδασκαλία ανάπτυξης μεθοδολογίας μέσω τεχνολογιών θαλάμου εικονικής πραγματικότητας.
- Προετοιμασία /δημιουργία αρκετών πειραματικών εργαστηρίων (μεθοδολογία μάθησης βασισμένη σε προβλήματα και παιχνίδια)
- Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για εκπαιδευτικούς

Παρακαλείσθε να αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα που υποστηρίζουν τις απόψεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες

«Παροχή κοινωνικού μεγαλείου στην κοινωνία και στον πλανήτη γενικότερα»

«Η Σχολή Αγίου Λαζάρου, Λάρνακας κέρδισε το 1^ο βραβείο για την παροχή περιβαλλοντικής λύσης στο πλαίσιο της έννοιας της κοινωνικής επιχειρηματικότητας το 2021»

«Το καταστατικό των κοινωνικών επιχειρήσεων εκκρεμεί προς ψήφιση στη Βουλή των Αντιπροσώπων από το 2015»

Συνεργάτης	Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Πελοποννήσου
Χώρα	Ελλάδα
Τοποθεσία που οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν	Αυτοπροσώπως (D.E) και μέσω τηλεφώνου (άλλοι)
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	15/4/2022-30/4/2022
Ώρα έναρξης	
Χρόνος λήξης	
Αριθ. Συμμετεχόντων	Ένα ανά συνέντευξη

Προφίλ των συμμετεχόντων:

Συμμετέχων (παρακαλώ, γράψτε μόνο τα αρχικά)	Είδος συμμετεχόντων	Σύντομη περιγραφή του προφίλ τους
1.D.E.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης
2.T.M	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης
3.CH.A.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Σύμβουλος στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
4. G. K.	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης

Θα πρέπει να αναφέρετε την περίληψη και των τεσσάρων συνεντεύξεων σε ένα πρότυπο: παρακαλώ, φροντίστε να δηλώσετε ξεκάθαρα ποιος (με τα αρχικά) εκφράζει ιδέες και σκέψεις.

Βασικά πορίσματα σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα σπουδών

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: παρακαλείσθε να περιγράψετε τα κύρια αποτελέσματα σχετικά με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Το πρόγραμμα σπουδών του Ελληνικού Γενικού Λυκείου είναι αρκετά πυκνό και δεν προσφέρει πολλά περιθώρια για την εισαγωγή νέων μαθημάτων (DE, TM, CH.A). Ωστόσο, το πρόγραμμα σπουδών των επαγγελματικών λυκείων είναι σχετικά ελαφρύτερο, επιτρέποντας τη διδασκαλία διαφορετικών μαθημάτων. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα και η κοινωνική καινοτομία θα μπορούσαν να διδαχθούν στο πλαίσιο αυτό (DE, TM, G.K.). Ομοίως, είναι δυνατή η εισαγωγή τέτοιων δραστηριοτήτων στα

εργαστήρια δεξιοτήτων στην τρίτη τάξη της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (DE, TM). Συνολικά, η διαδικασία εισαγωγής ενός μαθήματος κοινωνικής καινοτομίας ή κοινωνικής επιχειρηματικότητας εξαρτάται από την πολιτική βούληση. Ως εκ τούτου, η εισαγωγή τους ως ξεχωριστών μαθημάτων στο ελληνικό σχολικό πρόγραμμα είναι εξαιρετικά δύσκολη. (DE, TM)

Βασικά πορίσματα σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: παρακαλείσθε να περιγράψετε τα κύρια αποτελέσματα σχετικά με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα και η κοινωνική καινοτομία ως εκπαιδευτικά θέματα είναι σίγουρα σύμφωνα με την εθνική στρατηγική και θα μπορούσαν να εισαχθούν στο πρόγραμμα σπουδών με κάποιο τρόπο, αλλά είναι κάτι που δεν έχει ακόμη αντιμετωπιστεί (D.E.). Δυστυχώς, δεν υπάρχει αρκετός χρόνος μέσα στο ήδη πυκνό πρόγραμμα για να τα εισαγάγει ως ξεχωριστά εκπαιδευτικά θέματα. Ο χρόνος που θα μπορούσε να διατεθεί για τη διδασκαλία τέτοιων μαθημάτων δεν θα μπορούσε να υπερβαίνει τη μία ώρα την εβδομάδα, ειδικά στο λύκειο (όλοι). Συνολικά, υπάρχουν περισσότερες δυνατότητες για την υλοποίηση δραστηριοτήτων κοινωνικής επιχειρηματικότητας και κοινωνικής καινοτομίας στα επαγγελματικά λύκεια (T.M.).

Μέχρι σήμερα, η προώθηση των έργων SI στα σχολεία γίνεται μέσω της εθελοντικής συμμετοχής ομάδων μαθητών σε διαγωνισμούς κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Προϋπόθεση είναι η δημιουργία μιας ομάδας και η προθυμία των εκπαιδευτικών και των μαθητών να επενδύσουν χρόνο και προσπάθεια στην προετοιμασία των προτάσεων τους (D.E.), (G.K) Όταν συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, οι μαθητές συχνά επιλέγουν να δημιουργήσουν εικονικές επιχειρήσεις σε θέματα που σχετίζονται με περιβαλλοντικά προβλήματα. Είναι σύνηθες τέτοιες εικονικές επιχειρήσεις να τα πάνε αρκετά καλά σε αυτούς τους διαγωνισμούς (G.K).

Βασικά πορίσματα σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για αρκετά χρόνια. Δεν είναι ένα ξεχωριστό μάθημα. Πράγματι, διδάσκεται ως επιμέρους μάθημα σε μια ποικιλία μαθημάτων. Η φυσική, η βιολογία και η χημεία είναι τα μαθήματα που περιλαμβάνουν συχνότερα, μεταξύ άλλων, την περιβαλλοντική εκπαίδευση (κλιματική αλλαγή και προστασία του περιβάλλοντος). (DE), (CH.A.)

Επιπλέον, η περιβαλλοντική εκπαίδευση δεν ακολουθεί τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας. Πράγματι, διδάσκεται μέσα από έργα και ομαδικές βιωματικές δραστηριότητες. Συχνά οι μαθητές συμμετέχουν σε πρακτική ομαδική εμπειρία στον τομέα στον οποίο μπορούν να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του περιβάλλοντος στην καθημερινή τους ζωή. (T.M.) Οι εκπαιδευτικοί είναι ελεύθεροι να επιλέγουν δραστηριότητες που μπορούν να ολοκληρωθούν εντός του προβλεπόμενου χρόνου. Ωστόσο, υπάρχουν αναμφίβολα περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά τη στήριξη και το παρεχόμενο υλικό (DE).

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

Αναφέρετε εάν προέκυψαν ανάγκες για εργαλεία ή για την ανάπτυξη περισσότερων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

- Η ανάγκη προσαρμογής στο πρόγραμμα σπουδών: θα ήταν ευκολότερο να εισαχθούν τα μαθήματα στην τρίτη τάξη του γυμνασίου και στην πρώτη τάξη του επαγγελματικού Λυκείου,

καθώς υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία στο πρόγραμμα σπουδών σε αυτές τις περιπτώσεις.

- Η ανάγκη κατάρτισης των εκπαιδευτικών στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.
- Η αναγνώριση των προσόντων και των δεξιοτήτων που αποκτώνται από την κατάρτιση θα αποτελέσει σημαντικά κίνητρα για τους εκπαιδευτικούς να εφαρμόσουν εθελοντικές πρωτοβουλίες στη Se και τη SI.
- Θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα Διαδικτυακής ή υβριδικής κατάρτισης σε αυτά τα θέματα.

Παρακαλείσθε να αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα που υποστηρίζουν τις απόψεις που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες

«Η περιβαλλοντική εκπαίδευση έχει μακρά ιστορία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα» (T.M.).

«Η κοινωνική επιχειρηματικότητα, κατά τη γνώμη μου, είναι υποτομέας της επιχειρηματικότητας που πρέπει να συμπεριληφθεί στην οικονομική εκπαίδευση» (DE).

«Η εκπαίδευση στην κοινωνική καινοτομία και την καινοτομία γενικότερα έχει εισαχθεί μόνο μέσω του διαγωνισμού JA Greece» (D.E.).

«Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν κίνητρο να συμμετέχουν σε τέτοιες δραστηριότητες» (όλοι).

«Πιστεύω ότι η παροχή εκπαίδευσης θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη» (CH.A).

Ιταλία

Συνεργάτης	CNR-ITD
Χώρα	Ιταλία
Τοποθεσία που οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν	CNR-ITD Area della ricerca, via Ugo la Malfa, 153 90143 Παλέρμο — Ιταλία Λόγω των περιορισμών της νόσου Covid-19, οι περισσότερες συνεντεύξεις διεξήχθησαν σε ηλεκτρονική λειτουργία, μόνο μία που διεξήχθη παρουσία.
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	Απρίλιος 2022
Ωρα έναρξης	
Χρόνος λήξης	
Αριθ. Συμμετεχόντων	4

Προφίλ των συμμετεχόντων:

Συμμετέχων (παρακαλώ, γράψτε μόνο τα αρχικά)	Είδος Συμμετεχόντων	Σύντομη περιγραφή του προφίλ τους
G. M	Υπεύθυνος χάραξης	Εργάζεται στο ιταλικό Υπουργείο Παιδείας
E.G. M	Κοινωνικός επιχειρηματίας	Είναι διαχειριστής καινοτομίας· η επιχείρησή του, Ceformed, εργάζεται στον ψηφιακό κόσμο με ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη συστημάτων και υπηρεσιών για το περιβάλλον και κοινωνική καινοτομία
G.G.		Εργάζεται στην Civita srl και υλοποιεί ευρωπαϊκά έργα προσανατολισμένα σε δραστηριότητες κατάρτισης και έρευνας και προωθεί προγράμματα για εργαζόμενους και επιχειρήσεις, σε συγκεκριμένους τομείς όπως Γεωργία, βιομηχανία τροφίμων, τουρισμός, υγεία, ΤΠΕ, για βελτίωση επαγγελματικών δεξιοτήτων.
O.M.P.	Ανώτερος διαχειριστής έργων	Εργάζεται για την εταιρεία Speha Fresia που ασχολείται με την ενίσχυση των δικαιωμάτων του ατόμου ως πολίτη σε σχέση με τις δικές του περιπτώσεις ανάπτυξης και επαγγελματικής εξέλιξης. Ειδικότερα, ασχολείται με το σχεδιασμό, το συντονισμό και τη διαχείριση σύνθετων έργων σχετικά με τα διαρθρωτικά ταμεία και την κοινωνική υποβολή εκθέσεων (Κοινωνική Έκθεση λογοδοσίας και δεοντολογική πιστοποίηση).

Βασικά πορίσματα σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα σπουδών

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: παρακαλείσθε να περιγράψετε τα κύρια αποτελέσματα σχετικά με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Όσον αφορά το θέμα αυτό, όλοι οι ερωτηθέντες συμφωνούν ότι τα θέματα της κοινωνικής καινοτομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας θα πρέπει να βρουν σταθερή θέση στα σχολικά προγράμματα, ξεκινώντας από τα δημοτικά σχολεία, και δεν θα πρέπει να αφεθούν

στη διακριτική ευχέρεια των μεμονωμένων εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με τους Γ.Γ. και Γ.Ε.Μ., το σχολείο θα πρέπει να γίνει μια μορφή οργάνωσης ανοιχτή σε νέα θέματα και πρακτικές που ανανεώνεται από τις νέες ανάγκες που υπαγορεύονται με τη σύγχρονη κοινωνία και ανοίγεται με συμμετοχικό τρόπο στις προκλήσεις που επιβάλλει η νεωτερικότητα.

Από την άποψη του Μ.Ρ., το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να αυξήσει τη δυνατότητα ενεργοποίησης νέων μορφών συμμετοχής και ανταλλαγής με κοινότητες ενδιαφερομένων, ώστε να δημιουργηθούν πραγματικές διαδικασίες συνεργασίας. Οι διαδικασίες αυτές θα πρέπει να ενσωματωθούν στα προγράμματα σπουδών των Γενικών και των επαγγελματικών Λυκείων, ώστε να δημιουργηθούν σταθερές συνδέσεις μεταξύ του παραγωγικού ιστού και του σχολείου.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την κοινωνική καινοτομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: παρακαλείσθε να περιγράψετε τα κύρια αποτελέσματα σχετικά με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Η κοινωνική καινοτομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα θεωρούνται ως η νέα εργασία για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών που οδηγούν σε νέα προϊόντα, υπηρεσίες και επιχειρηματικά μοντέλα, που αποσκοπούν στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών και στη δημιουργία νέων σχέσεων ή συνεργασιών στον κοινωνικό τομέα για τη βελτίωση της ευημερίας. Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, η εστίαση σε αυτά τα δύο θέματα είναι απαραίτητη στη σύγχρονη κοινωνία για τη δημιουργία νέων ευκαιριών για τους νέους.

Σύμφωνα με τον Μ.Ρ, ο οποίος συνεργάζεται με νέους που εισέρχονται στον χώρο της εργασίας, είναι σημαντικό τα σχολεία να προσφέρουν στους μαθητές δυνατότητες εντοπισμού κοινωνικών αναγκών που δεν έχουν ικανοποιηθεί ή δεν έχουν ικανοποιηθεί επαρκώς: διαμόρφωση νέων λύσεων και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Σύμφωνα με την Γ.Γ, η κοινωνική καινοτομία στην Ιταλία παρουσιάζει πολλές προκλήσεις: η γήρανση του πληθυσμού, η αύξηση των χρόνιων ασθενειών, η υψηλή ανεργία και η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών). Δυσκολεύεται να ανταποκριθεί σε αυτές τις δυσκολίες, δεδομένου ότι πάνω από το ένα τρίτο των νέων ηλικίας μεταξύ 20 και 34 ετών δεν εργάζονται ούτε παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση και υπάρχει μείωση της κοινωνικής εμπιστοσύνης και της πολιτικής συμμετοχής.

Σε αυτό το σενάριο, η κοινωνική καινοτομία, εάν καλλιεργηθεί από τα σχολικά χρόνια και ιδιαίτερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μπορεί να συμβάλει σημαντικά, κινητοποιώντας τους καλύτερους πόρους και τη δημιουργικότητα των νέων, δημιουργώντας νέες συνεργασίες και προτείνοντας νέους τρόπους αντιμετώπισης και επίλυσης προβλημάτων.

Βασικά πορίσματα σχετικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων: περιγράψτε τα κύρια αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων σε σχέση με τις ερωτήσεις σχετικά με το θέμα αυτό.

Οι προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου απαιτούν να αντιμετωπιστούν κοινωνικά προβλήματα όπως η αργή οικονομική ανάπτυξη, η χρηματοπιστωτική αστάθεια, οι πολιτικές αναταραχές, η πείνα, φτώχεια και ασθένειες και απαιτούν νέες μορφές ευθύνης και

ευαισθητοποίησης. Ως εκ τούτου, η καινοτομία και η εφαρμογή νέων γνώσεων δεν μπορούν να διαχωριστούν από την κατανόηση των νέων αναγκών και την ανάγκη ανταπόκρισης σε αυτές τις προκλήσεις με ηθικό και βιώσιμο τρόπο.

Όλες οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν μας επέτρεψαν να ορίσουμε έναν κοινό ορισμό της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ο οποίος θεωρείται από όλους τους ερωτώμενους ως διεπιστημονικό ζήτημα και είναι απαραίτητο να το προσεγγίσουμε στο σύνολό του αντιμετωπίζοντάς το από διάφορες πλευρές. Αυτό επιτρέπει μια μαθησιακή εμπειρία που καλύπτει τα διάφορα σχολικά μαθήματα και μπορεί να διδαχθεί με διάφορες τεχνικές διδασκαλίας που βασίζονται επίσης σε πρακτικές δραστηριότητες και στην περιοχή.

Σύμφωνα με την E.G.M., η περιβαλλοντική εκπαίδευση στους μαθητές μπορεί να ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων ευαισθησίας, κατανόησης, κριτικής σκέψης και δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, καθώς τους ενθαρρύνει να καλλιεργήσουν περιβαλλοντικά ευαίσθητες αξίες και να οικοδομήσουν περιβαλλοντική δεοντολογία.

Σύμφωνα με την MR, η σύγχρονη κοινωνία έχει νέες ανάγκες και νέες προκλήσεις να αντιμετωπίσει, και οι πολλές φάσεις της μετάβασης και της αλλαγής απαιτούν νέες διαδρομές και τις διδακτικές προσεγγίσεις που μπορούν να διευρύνουν τις δυνατότητες των μαθητών. Για να γίνει αυτό είναι απαραίτητο να δοθεί μεγάλη προσοχή στα σχολεία, εισάγοντας παράγοντες που βοηθούν στην ανάπτυξη μεγαλύτερης ευελιξίας, ώστε να ανταποκριθούν εγκαίρως στον μεταβαλλόμενο κόσμο.

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

Αναφέρετε εάν προέκυψαν ανάγκες για εργαλεία ή για την ανάπτυξη περισσότερων δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας.

Οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι οι νέες τεχνολογίες που αναπτύσσονται από το έργο μπορούν να αποτελέσουν πραγματικές κινητήριες δυνάμεις ανάπτυξης, καθώς η ευκαιρία πρόσβασης σε συστήματα που υποστηρίζουν την καινοτομία στους τομείς του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και της εκπαίδευσης όχι μόνο βοηθούν τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν, αλλά και την κοινωνία να ευημερήσει.

Σε αυτό το νέο πλαίσιο, είναι απαραίτητο οι νέοι να αποκτήσουν νέες δεξιότητες τόσο πρακτικές όσο και θεωρητικές για να καλύψουν τις νέες ανάγκες που απαιτεί η κοινωνία των πολιτών.

Θα ήταν αναγκαίο να ενεργοποιηθούν μορφές ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για την ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων, νέων δεξιοτήτων που θα επιτρέπουν τη δημιουργία σχεδίων εντός των σχολείων που θα προσανατολίζονται στην αλλαγή και την υλοποίηση θεμάτων. Αυτό θα επέτρεπε να ενισχυθούν οι ευκαιρίες που προσφέρονται στους νέους που θέλουν να δημιουργήσουν νέες επαγγελματικές διεξόδους στον τομέα των κοινωνικών επιχειρήσεων, της κοινωνικής οικονομίας, των περιβαλλοντικών πόρων, των νέων πηγών ενέργειας, της τεχνολογίας των πληροφοριών και των νέων μορφών επικοινωνίας.

Παρακαλείσθε να αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα που υποστηρίζουν τις απόψεις

που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες

G.M.: «Η περιβαλλοντική εκπαίδευση για τους νέους παρέχει τη βάση για την κατανόηση του περιβάλλοντος και της σχέσης μας με αυτό και μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες στους μαθητές να εμπλακούν σε εμπειρίες που προωθούν την ανάπτυξη αξιών, στάσεων και θετικών δράσεων.»

E.G.M. «Η κοινωνική καινοτομία είναι μια διαδικασία αλλαγής που οδηγεί σε νέες λύσεις στις αναδυόμενες κοινωνικές ανάγκες και τα σχολεία πρέπει να γίνουν το σημείο εκκίνησης αυτής της επανάστασης».

G.G. «Είναι πολύ σημαντικό οι μαθητές να πλησιάσουν τα μεγάλα προβλήματα της κοινωνίας στην οποία ζουν, μόνο τότε μπορούν να έχουν την επιθυμία να αλλάξουν και να βελτιώσουν τη ζωή τους και τη ζωή των άλλων μέσα από συγκεκριμένες δράσεις. Προκειμένου να γίνουν κοινωνικοί επιχειρηματίες, η χρήση νέων τεχνολογιών είναι θεμελιώδης, επιτρέποντάς στους νέους να συνδεθούν με την κοινότητα και να μοιραστούν παγκόσμιες λύσεις».

Έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών

Κύπρος

Γενικές πληροφορίες σχετικά με τους συμμετέχοντες

Η έρευνα ολοκληρώθηκε από **39 μαθητές του Γυμνασίου Λευκωσίας, Κύπρος**. Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες εντάχθηκαν στην **ηλικιακή ομάδα των 18 ετών (59,0 %)**, ακολουθούμενη από την **ηλικιακή ομάδα των 16-17 ετών (41,0 %)**. Σχεδόν τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων ήταν **γυναίκες** και το **30,8 % άνδρες**.

Βασικά ευρήματα σχετικά με το ενδιαφέρον για τα θέματα

Οι μαθητές έδειξαν έντονο ενδιαφέρον για τα περιβαλλοντικά θέματα και την εκπαίδευση, καθώς και για να μάθουν περισσότερα για τη SE και τη SI, για τα οποία γνωρίζουν ελάχιστα. Ωστόσο, παρά το ενδιαφέρον για περιβαλλοντικά ζητήματα, οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες δήλωσαν ότι δεν βλέπουν τους εαυτούς τους να εργάζονται στον τομέα του περιβάλλοντος και σχεδόν οι μισοί δεν ήταν πρόθυμοι να δημιουργήσουν μια επιχείρηση με στόχο την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με τη SE και τη SI.

Βασικά ευρήματα σχετικά με τη γνώση των θεμάτων

Εάν η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι γνωστή από τους φοιτητές, η έρευνα έδειξε ότι οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι.

Ανάλυση των δεδομένων (παρακαλείσθε να συμπεριλάβετε επίσης διαγράμματα και αφηγηματική ανάλυση των δεδομένων)

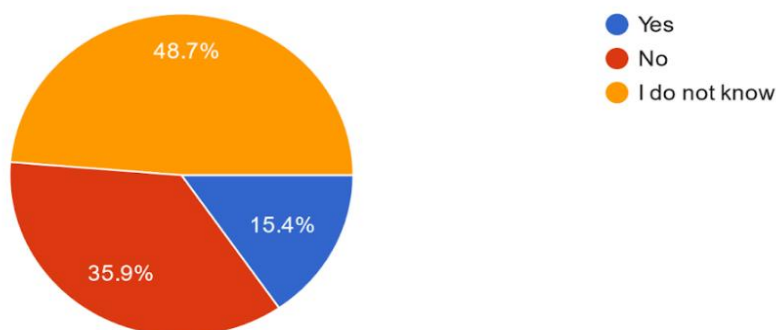
Οι μαθητές θεωρούν τα περιβαλλοντικά ζητήματα προτεραιότητα (87,2 %), ενδιαφέρονται γενικά για την περιβαλλοντική εκπαίδευση (71,8 %) και θα ήθελαν να τη μελετήσουν περισσότερο στο σχολείο

(76,9 %). Όταν ρωτήθηκαν ποια τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα θα ήθελαν να επιλύσουν, αναφέρθηκαν στα σκουπίδια (74,4 %), την κακή διαχείριση των αποβλήτων (66,7 %) και τη ρύπανση των ποταμών και της θάλασσας.

Μόνο περίπου το ένα τέταρτο των μαθητών γνώριζαν τι είναι η Κοινωνική Καινοτομία (SI) και η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (SE) (28,2 % και 23,1 % αντίστοιχα), γεγονός που εξηγεί γιατί μόνο το 15,4 % των ερωτηθέντων εκδήλωσαν ενδιαφέρον να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων (βλ. *διάγραμμα πίτας 1*).

9. Are you interested in creating your own business for tackling environmental issues?

39 responses

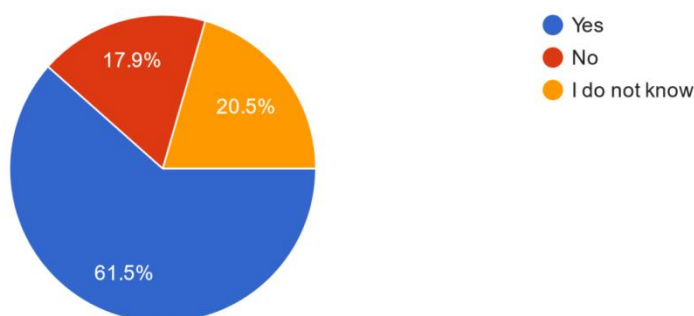

Γράφημα πίτας 1: Ενδιαφέρον των μαθητών για τη δημιουργία της δικής τους επιχείρησης για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων

Παρόλο που δεν γνωρίζουν ποια είναι αυτά τα θέματα, περισσότεροι από τους μισούς μαθητές έδειξαν το ενδιαφέρον για τα θέματα που σχετίζονται με τη SI (61,5%) και τη SE (53,8%) στα σχολικά τους προγράμματα (βλ. κυκλικό διάγραμμα 2&3).

14. Would you like your school programme to have a topic related to Social Innovation?

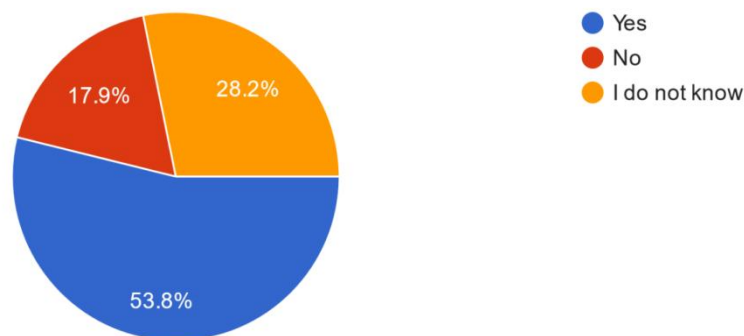
39 responses

Γράφημα πίτας 2: Ενδιαφέρον για την ύπαρξη ενός θέματος σχετικού με την κοινωνική καινοτομία στο σχολικό πρόγραμμα

13. Would you like your school programme to have a topic related to Social Entrepreneurship?

39 responses

Γράφημα πίτας 3: Ενδιαφέρον να υπάρχει ένα θέμα σχετικό με την κοινωνική επιχειρηματικότητα στο σχολικό πρόγραμμα

Τέλος, οι μαθητές επέλεξαν τα **βίντεο** (46,2 %), τα **βιβλία** (43,6 %), την **ακρόαση των καθηγητών** (43,6 %) και **σε ομάδες** (43,6 %) ως τους προτιμητέους τρόπους μάθησης, και πρότειναν οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές σχολείων να **ακούσουν περισσότερο τις επιθυμίες των μαθητών** (56,4 %) και να **δώσουν περισσότερο χρόνο για να συζητήσουν** (56,4 %).

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

- Διδάξτε στους μαθητές για το SE και το SI
- Ακούστε τις επιθυμίες των μαθητών
- Δώστε περισσότερο ελεύθερο χρόνο στους μαθητές για να συζητήσουν αυτά τα θέματα
- Χρησιμοποιήστε την κατάλληλη μορφή (βίντεο, βιβλία, σε ομάδες, ακούγοντας καθηγητές)

Παρακαλώ, αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα (εάν υπάρχει κάποιο ενδιαφέρον απόσπασμα στις ανοιχτές ερωτήσεις)

Ελλάδα

Γενικές πληροφορίες για τους συμμετέχοντες

Η έρευνα ολοκληρώθηκε από **23 μαθητές του Α΄ Γυμνασίου Καλαμάτας**. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες ανήκαν στην **ηλικιακή ομάδα των 16 ετών (60,9 %)**, ενώ το 30,4 % ήταν **κάτω των 16 ετών** και το υπόλοιπο 8,7 % που έμεινε ήταν **άνω των 16 ετών**.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων αυτοπροσδιορίζονταν ως **γυναίκες (60,9 %)** και οι υπόλοιποι ως **άνδρες (39,1 %)**

Βασικά ευρήματα σχετικά με το ενδιαφέρον για τα θέματα

Οι μαθητές έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Σχεδόν όλοι

ενδιαφέρονται για αυτό το θέμα και θα ήθελαν να έχουν ένα ξεχωριστό μάθημα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο Λύκειο.

Επιπλέον, αν και δεν κατανοούν πλήρως τις έννοιες, οι μαθητές εξέφρασαν ενδιαφέρον για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την κοινωνική καινοτομία. Συνολικά, οι μαθητές έχουν ενδιαφέρον για τη διδασκαλία και των τριών θεμάτων: περιβαλλοντική εκπαίδευση, SI και SE. Όσον αφορά τις εναλλακτικές μεθόδους μάθησης, οι μαθητές έδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την ομαδική εργασία, τη διδασκαλία εκτός τάξης και τα παιχνίδια.

Βασικά ευρήματα σχετικά με τη γνώση των θεμάτων

Εάν και οι μαθητές γνωρίζουν καλά τη σημασία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, δεν είναι ωστόσο εξοικειωμένοι με τις έννοιες της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.

Ανάλυση των δεδομένων (παρακαλείσθε να συμπεριλάβετε επίσης διαγράμματα και αφηγηματική ανάλυση των δεδομένων)

Περιβαλλοντικά θέματα και εκπαίδευση

Οι μαθητές θεωρούν τα περιβαλλοντικά θέματα προτεραιότητα (95,2%), ενδιαφέρονται γενικά για περιβαλλοντική εκπαίδευση (91,3%) και θα ήθελαν να το μελετήσουν περισσότερο στο σχολείο (91,3%).

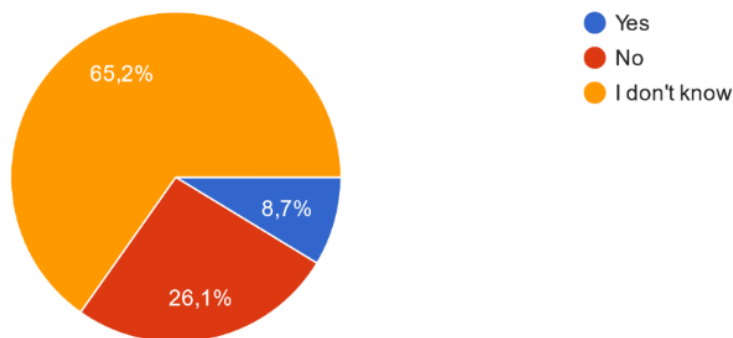
Όταν ρωτήθηκαν ποιο τοπικό περιβαλλοντικό πρόβλημα θα ήθελαν να επιλύσουν, τα σκουπίδια (65,2%), η κακή διαχείριση των αποβλήτων (60,9%) και η ρύπανση των ποταμών και της θάλασσας (52,2%) ήταν αυτά που αναφέρθηκαν περισσότερο από τους μαθητές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ζήτημα της διαχείρισης των σκουπιδιών έχει απασχολήσει την Περιφέρεια Πελοποννήσου εδώ και πολλά χρόνια και είναι αναμενόμενο ότι υπάρχει αυξημένη ευαισθησία μεταξύ των μαθητών.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία

Μόνο το 21,7% των φοιτητών γνώριζε τι είναι η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (SE.) και το 34,8% τι Κοινωνική Καινοτομία (SI), γεγονός που μπορεί να εξηγήσει γιατί μόνο το 8,7% των ερωτηθέντων εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων (βλ. κυκλικό διάγραμμα 1).

Are you interested on created your own business for tackling environmental issues?

23 απαντήσεις

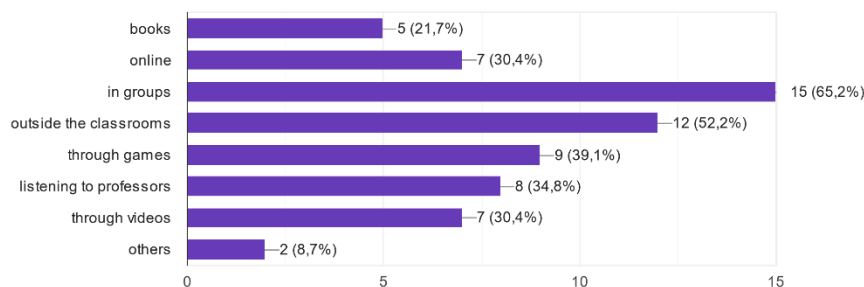

Γράφημα πίτας 1: Ενδιαφέρον των μαθητών για τη δημιουργία της δικής τους επιχείρησης για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων

Παρόλο που δεν γνωρίζουν ποια είναι ακριβώς τα συγκεκριμένα θέματα, περίπου τα δύο τρίτα των μαθητών έδειξαν το ενδιαφέρον τους για τη SI (65,2%) και τη SE (69,6%) ώστε να ενσωματωθούν στα σχολικά τους προγράμματα

Τέλος, οι μαθητές επέλεξαν την **ομαδική διδασκαλία** (65,2%), τη διδασκαλία **εκτός τάξης** (52,2%) και τη διδασκαλία μέσω **παιχνιδιών** (39,1%) ως τους επιθυμητούς τους τρόπους εκπαίδευσης (βλ. ραβδόγραμμα 1), και πρότειναν ότι οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των σχολείων θα πρέπει να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην αμφίδρομη επικοινωνία και να εκπαιδεύονται περισσότερο στα ειδικά θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, SI και SE.

What is your favourite way of learning? You can select more than one
23 απαντήσεις

Ραβδόγραμμα 1: Αγαπημένοι τρόποι μάθησης των μαθητών

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

- Περισσότερη περιβαλλοντική εκπαίδευση στα λύκεια
- Αυξημένη εξοικείωση των μαθητών με τις έννοιες της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και κοινωνικής καινοτομίας
- Ανάπτυξη τεχνικών βιωματικής μάθησης και μάθησης με βάση τα παιχνίδια
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών πρέπει να παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις για τα τρία θέματα και δεξιότητες ώστε οι εκπαιδευτικοί να διδάξουν με τις προαναφερθείσες τεχνικές
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το πώς η SE και η SI αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για την επίλυση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών ζητημάτων)

Παρακαλώ, αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα (εάν υπάρχει κάποιο ενδιαφέρον απόσπασμα στις ανοιχτές ερωτήσεις)

Ιταλία

Γενικές πληροφορίες για τους συμμετέχοντες

Η έρευνα συμπληρώθηκε από **21 μαθητές** από **10 διαφορετικά λύκεια στο Παλέρμιο** της Ιταλίας. Όλοι οι ερωτηθέντες, εκτός από δύο, ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα-στόχο των 14-18 ετών (οι δύο μαθητές που θεωρήθηκαν εκτός της ηλικιακής ομάδας-στόχου εξακολούθησαν να ανταποκρίνονται στο σημαντικότερο χαρακτηριστικό που είναι η εγγραφή τους σε ιταλικό πρόγραμμα σπουδών λυκείου.

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες ήταν κορίτσια (57,1%), ακολουθούμενοι από άτομα που ήταν αγόρια (33,3%). Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες (9,6%) προσδιορίστηκαν ως άλλοι ή δεν θέλησαν να μοιραστούν αυτές τις πληροφορίες.

Βασικά ευρήματα σχετικά με το ενδιαφέρον για τα θέματα

Τα ευρήματα της έρευνας δεν αναδεικνύουν μόνο το μεγάλο ενδιαφέρον για το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αλλά και την προθυμία των μαθητών λυκείου να μελετήσουν περιβαλλοντικά θέματα σε μεγαλύτερο βάθος. Ένα μικρό ποσοστό από αυτούς εξετάζει ακόμη και το ενδεχόμενο να αποκτήσει, στο μέλλον, μια επιχείρηση που προορίζεται για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Όσον αφορά την κοινωνική καινοτομία (SI) και την κοινωνική επιχειρηματικότητα (SE), οι μαθητές επιδεικνύουν σημαντικό ενδιαφέρον για την εκμάθησή τους στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών. Συνολικά, οι περισσότεροι μαθητές πρότειναν ότι θα πρέπει να τους δοθεί περισσότερος χρόνος για να συζητήσουν αυτά τα θέματα και ότι οι επιθυμίες τους που στρέφονται γύρω από περιβαλλοντικά θέματα, SE και SI θα πρέπει να εισακουστούν περισσότερο από τα στελέχη της εκπαίδευσης και τους εκπαιδευτικούς.

Βασικά ευρήματα σχετικά με τη γνώση των θεμάτων

Αν τα περιβαλλοντικά θέματα και η εκπαίδευση είναι γνωστά σε όλους τους ερωτηθέντες φοιτητές, μόνο λίγοι γνώριζαν τους τομείς της κοινωνικής καινοτομίας (SI) και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας (SE). Επιπλέον, παρά τις υπάρχουσες γνώσεις σχετικά με τις περιβαλλοντικές σπουδές, ο τομέας δεν είναι αυτός στον οποίο η πλειοψηφία των ερωτηθέντων επιθυμεί να εργαστεί. Για όσους το επιθυμούν, πρόκειται κυρίως για μια εθελοντική εργασία που θα ήθελαν να αναλάβουν. Τα αποτελέσματα αυτά αναδεικνύουν μια φαινομενική απουσία γνώσεων όσον αφορά τις επαγγελματικές ευκαιρίες στον τομέα του περιβάλλοντος, και μια ακόμη μεγαλύτερη όταν πρόκειται για επαγγελματικές ευκαιρίες που συνδυάζουν το περιβάλλον με την κοινωνική καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Ανάλυση των δεδομένων (παρακαλείσθε να συμπεριλάβετε επίσης διαγράμματα και αφηγηματική ανάλυση των δεδομένων)

Περιβαλλοντικά θέματα και εκπαίδευση

Οι μαθητές θεωρούν τα περιβαλλοντικά θέματα προτεραιότητα (90,5%), ενδιαφέρονται συνολικά για την περιβαλλοντική εκπαίδευση (90,5%) και θα ήθελαν να τα μελετήσουν περισσότερο στο σχολείο (96,2%). Όταν ρωτήθηκαν ποια τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα θα ήθελαν να επιλύσουν, η **ρύπανση των ποταμών και της θάλασσας** (33,4%), η **κακή διαχείριση των χώρων πρασίνου** (23,8%) και τα **σκουπίδια** (14,3%) ήταν αυτά που αναφέρθηκαν περισσότερο από τους μαθητές.

Κοινωνική επιχειρηματικότητα και καινοτομία

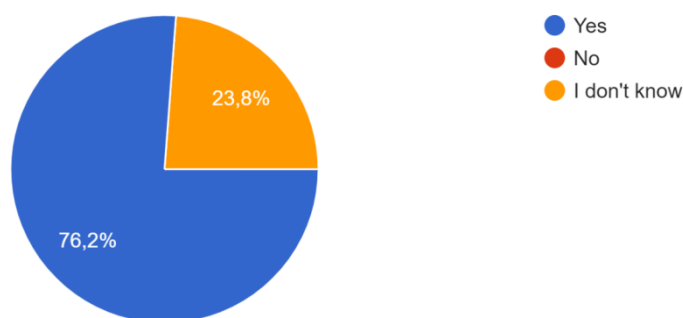
Μόνο το ένα τέταρτο περίπου των φοιτητών γνώριζε τι είναι η Κοινωνική Καινοτομία (SI) και η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (SE) (αντίστοιχα 38,1% και 14,3%), γεγονός που μπορεί να εξηγήσει γιατί μόνο το 23,8% των ερωτηθέντων εξέφρασε το ενδιαφέρον του να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Ωστόσο, παρόλο που δεν γνωρίζουν αυτά τα θέματα, περισσότεροι από τους μισούς μαθητές έδειξαν το ενδιαφέρον τους να ενσωματωθούν θέματα που σχετίζονται με τη SI (76,2%) και τη

SE (71,4%) στα σχολικά τους προγράμματα (βλ. Διάγραμμα πίτας 2&3).

12. Would you like your school programme to have a topic related to SI?

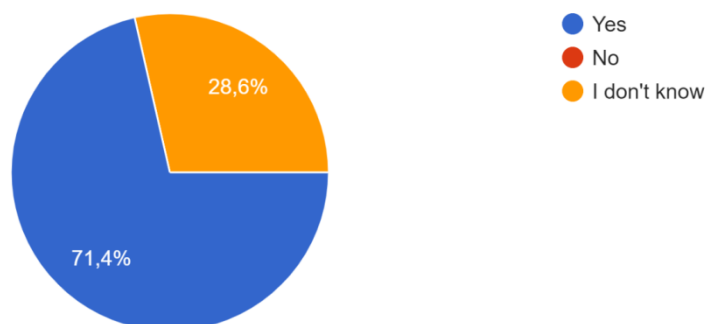
21 réponses

Γράφημα πίτας 2: Ενδιαφέρον των μαθητών για ένα θέμα σχετικό με την Κοινωνική Καινοτομία στο σχολικό πρόγραμμα

12. Would you like your school programme to have a topic related to SE?

21 réponses

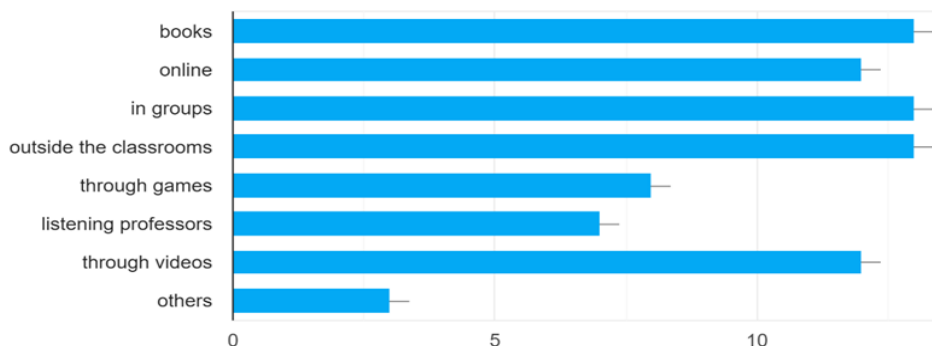

Γράφημα πίτας 3: Ενδιαφέρον των μαθητών να έχουν ένα θέμα σχετικό με την κοινωνική επιχειρηματικότητα στο σχολικό πρόγραμμα

Τέλος, οι μαθητές ανέφεραν τα βιβλία, τις ομαδικές συναντήσεις και το μάθημα εκτός τάξης (όλα με 61,9%), ακολουθούμενοι από τα βίντεο και το διαδίκτυο (57,1% το καθένα) ως τους προτιμώμενους τους τρόπους μάθησης (βλ. ραβδόγραμμα 1). Επίσης, δήλωσαν ότι θα ήθελαν όχι μόνο να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη οι επιθυμίες τους από τα στελέχη της εκπαίδευσης και τους εκπαιδευτικούς, αλλά και να τους δίνεται περισσότερος ελεύθερος χρόνος για να συζητούν τα θέματα που καλύπτονται στην έρευνα.

12. What is your favorite way of learning? You can select more than one:

21 réponses

Ραβδόγραμμα 1: Οι αγαπημένοι τρόποι μάθησης των μαθητών

Ανάγκες, δεξιότητες και καινοτόμες προτάσεις

- Έμφαση στα περιβαλλοντικά προβλήματα σε τοπικό επίπεδο
- Μεταφορά γνώσεων σχετικά με το πώς η κοινωνική καινοτομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα αποτελούν βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων
- Εισαγωγή των μαθητών λυκείου στο θέμα της SI και της SE και ανάπτυξη των επιχειρηματικών τους δεξιοτήτων - τόσο τις σκληρές δεξιότητες όσο και τις κοινωνικές δεξιότητες (επιτρέποντάς τους να προβληματιστούν περισσότερο σχετικά με το πώς η επιχειρηματική δράση θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων στην κοινότητα).
- Να ληφθούν υπόψη οι επιθυμίες των μαθητών που αναφέρθηκαν στην έρευνα - μάθηση μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων, βιβλίων, βίντεο, δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εκτός της τάξης και διαδικτυακού περιεχομένου - και να δοθεί στους μαθητές ελεύθερος χρόνος για να συζητήσουν αυτά τα θέματα.

Παρακαλώ, αναφέρετε τουλάχιστον 3 αποσπάσματα (εάν υπάρχει κάποιο ενδιαφέρον απόσπασμα στις ανοιχτές ερωτήσεις)

Συμπεράσματα

Σκοπός αυτής της γενικής έκθεσης ήταν και να παράσχει μια εμπειριστατωμένη κατανόηση όχι μόνο της κατάστασης της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της κοινωνικής καινοτομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στα προγράμματα σπουδών των λυκείων, αλλά και των εφικτών μέσων εφαρμογής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος λυκείου που αποσκοπεί στην προώθηση της πράσινης κοινωνικής καινοτομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες: Κύπρος, Εσθονία, Ελλάδα και Ιταλία. Η μεθοδολογία συνδύασε βιβλιογραφική έρευνα, έρευνα πεδίου ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων ομάδων εστίασης, κάνοντας χρήση του zoom με καθηγητές, συνεντεύξεις ανά χώρα με φορείς χάραξης πολιτικής και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, καθώς

και τη διεξαγωγή διαδικτυακής έρευνας που απευθυνόταν στους κύριους δικαιούχους του προγράμματος, δηλαδή τους μαθητές λυκείου.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπάρχει, μέχρι σήμερα, φαινομενικά κανένα πλαίσιο πολιτικής για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, της κοινωνικής καινοτομίας και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης συνολικά. Παρόλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί διάφορες πρωτοβουλίες που αφορούν αυτούς τους τρεις διαφορετικούς τομείς. Η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ πλατφόρμα eTwinning αποδεικνύεται παράδειγμα του μοναδικού εργαλείου που προσφέρει ευκαιρίες για πρωτοβουλίες που συνδυάζουν και τις τρεις έννοιες. Σε εθνικό επίπεδο, το επίπεδο της τεχνολογίας διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Ενώ η περιβαλλοντική εκπαίδευση φαίνεται να έχει εγκατασταθεί καλά, η κοινωνική καινοτομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα αγωνίζονται να βρουν μια θέση στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών και των τεσσάρων χωρών. Πράγματι, και στις τέσσερις χώρες, η περιβαλλοντική εκπαίδευση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των σχολικών προγραμμάτων που ακολουθούν μια οριζόντια και διεπιστημονική προσέγγιση ή και ως ξεχωριστό μάθημα στην Κύπρο. Ωστόσο, όταν πρόκειται για τη SI και τη SE, η εικόνα διαφέρει σημαντικά: από τις ευκαιρίες να θιγεί το θέμα της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, αλλά χωρίς την κοινωνική του διάσταση στην Κύπρο και την Εσθονία, μέχρι τις μη υποχρεωτικές δραστηριότητες SI και SE και τους διαγωνισμούς που προτείνονται εκτός του γενικού σχολικού προγράμματος σπουδών στην Ελλάδα και την Ιταλία, η έρευνά μας έδειξε ότι η SI και η SE δεν έχουν ακόμη εδραιωθεί στα εθνικά προγράμματα σπουδών και των τεσσάρων χωρών.

Οι ομάδες εστίασης με εκπαιδευτικούς σε κάθε χώρα ανέδειξαν κοινές και ειδικές για κάθε χώρα ανάγκες και ανησυχίες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν γνώριζαν όλοι οι εκπαιδευτικοί για τη SE και τη SI, δόθηκε ομόφωνα έμφαση στην ανάγκη για αξιόπιστο εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία που να επιτρέπουν την απόκτηση κοινών γνώσεων για τη SI και τη SE. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί τόνισαν την ιδέα της χρήσης της βιωματικής μαθησιακής προσέγγισης (όλοι), με δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα "εκτός των σχολικών τειχών" (Κύπρος, Ιταλία), που οργανώνονται σε συνεργασία με τοπικές οργανώσεις, που ταιριάζουν με την τοπική πραγματικότητα και που δεν περιλαμβάνουν βαθμολόγηση (Ιταλία). Προβληματισμοί προέκυψαν λόγω του ήδη πυκνού προγράμματος σπουδών στα γενικά λύκεια που καθιστά δύσκολη την εφαρμογή ενός νέου αντικειμένου (Ελλάδα), ή ίσως μόνο κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους του λυκείου (Κύπρος). Έτσι, προτάθηκε να διδάσκονται τα SI και SE ως ενότητες ενσωματωμένες σε άλλα μαθήματα και όχι ως αυτόνομο μάθημα (Ελλάδα), ή ως μέρος απογευματινών λεσχών (Κύπρος). Τέλος, προτάθηκε να έχουν οι μαθητές άποψη για τη διαδικασία υλοποίησης του σχεδίου (Ιταλία).

Οι συνεντεύξεις που διεξήχθησαν με φορείς χάραξης πολιτικής και επαγγελματίες τόνισαν την ανάγκη οι νέες γενιές να αποκτήσουν νέες πρακτικές και θεωρητικές δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες μας, αναγνωρίζοντας έτσι τη σημασία της ανάπτυξης της πράσινης SE και της εκπαίδευσης στην SI. Η σημασία της ανάπτυξης υλικού και της κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε αυτά τα δύο θέματα αναγνωρίστηκε ομόφωνα. Ωστόσο, προέκυψαν παρόμοιοι προβληματισμοί με αυτούς που αναφέρθηκαν από τους εκπαιδευτικούς, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την πυκνότητα του προγράμματος και τις μακρές γραφειοκρατικές διαδικασίες για την αλλαγή του. Από τους

ερωτηθέντες διατυπώθηκαν προτάσεις σχετικά με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι μαθητές για την πράσινη SI και SE: κριτική σκέψη και διαχείριση κινδύνων, κατανόηση και ποσοτικοποίηση του κοινωνικού αντίκτυπου, τεχνολογίες εικονικής πραγματικότητας, διαδικτυακή και υβριδική εκπαίδευση, μεθοδολογία μάθησης βασισμένη σε προβλήματα και παιχνίδια.

Η έρευνα που διενεργήθηκε μεταξύ των φοιτητών στην Κύπρο, την Ελλάδα και την Ιταλία κατέδειξε παρόμοιες τάσεις στις τρεις χώρες. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι μαθητές θεωρούν το περιβαλλοντικό ζήτημα ως πρωταρχικό, έχουν μεγάλο ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική εκπαίδευση και θα ήθελαν να μελετήσουν τα θέματα αυτά σε μεγαλύτερο βάθος. Όσον αφορά τη SI και τη SE υπάρχει γενική έλλειψη γνώσεων και για τα δύο θέματα, αλλά οι μαθητές έδειξαν ενδιαφέρον για την ενσωμάτωσή τους στα προγράμματα σπουδών. Αυτή η έλλειψη γνώσεων για τα θέματα αυτά αντικατοπτρίζεται γενικά στο χαμηλό ποσοστό των μαθητών που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Οι απαντήσεις σχετικά με τα περιβαλλοντικά προβλήματα που οι μαθητές θα ήθελαν να ασχοληθούν έριξαν φως σε διαφορετικούς τομείς ανάλογα με κάθε συγκεκριμένο τοπικό πλαίσιο, υπογραμμίζοντας έτσι τη σημασία της παροχής ενός προγράμματος που μπορεί να προσαρμοστεί σε κάθε τοπικό πλαίσιο. Οι μορφές μάθησης που επαναλαμβάνονταν στις απαντήσεις των μαθητών σε όλες τις χώρες ήταν διαδικτυακές, μέσω βιβλίων και βίντεο, σε ομαδικό πλαίσιο και εκτός σχολικής αίθουσας. Οι μαθητές εξέφρασαν επιπλέον την επιθυμία τους να ακούγονται οι επιθυμίες τους, να τους δίνεται περισσότερος χρόνος για να συζητούν αυτά τα θέματα και να υπάρχει μια προσέγγιση που να βασίζεται στην αμφίδρομη επικοινωνία.

Συνολικά, οι απαντήσεις όλων των ενδιαφερομένων μερών που συνέβαλαν στην εκπόνηση της έκθεσης επιτρέπουν την εξαγωγή ορισμένων γενικών τάσεων σε σχέση με την πράσινη κοινωνική καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Η εισαγωγή του θέματος στα λύκεια φαίνεται ενδιαφέρουσα και ουσιαστική για όλους, πρέπει να είναι βιωματική, να γίνεται εκτός των σχολικών τειχών. Το ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθούν πρέπει να είναι συγκεκριμένο το τοπικό πλαίσιο και οι μαθητές πρέπει να έχουν χρόνο και φωνή για να εκφράσουν τις επιθυμίες τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του έργου.

Ωστόσο, η ανάλυση αυτή επιτρέπει επίσης, μέσω της καλύτερης κατανόησης των εθνικών προγραμμάτων σπουδών σε κάθε διαφορετική χώρα, να κατανοηθούν οι ανισότητες όσον αφορά τον διαθέσιμο χρόνο για τη συμπερίληψη των SI και SE στο σχολικό πρόγραμμα. Με βάση τα συμπεράσματα που διατυπώνονται στην έκθεση, η κοινοπραξία θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει μια εκπαιδευτική προσέγγιση που να ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες των μαθητών όσο και στις ειδικές ανάγκες ανά χώρα, ώστε να καλλιεργήσει τη νοοτροπία της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής καινοτομίας των μαθητών λυκείου. Τελικά, αυτό θα ενισχύσει το κίνητρο των μαθητών να προσανατολιστούν περισσότερο στην κοινότητα και να συμμετάσχουν ενεργά στην επίλυση των περιβαλλοντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι τοπικές τους κοινότητες.